

== Velja po pošti: ==
 Za celo leto naprej . . . K 26.—
 za en mesec 220—
 za Nemčijo osoletno . . . 28.—
 za ostalo inozemstvo . . . 35.—
V Ljubljani na dom:
 Za celo leto naprej . . . K 24.—
 za en mesec 2.—
 V upravi prejemajo mesečno . . 180—
 == Sobotna izdaja: ==
 za celo leto K 7.—
 za Nemčijo osoletno . . . 9.—
 za ostalo inozemstvo . . . 12.—

SLOVENEK

== Inserati: ==
 Enostolpna pettivrsta (72 mm široka in 3 mm visoka ali oja prostor)
 za enkrat po 23 v
 za dva- in večkrat . . . 15.,
 pri večjih naročilih primeren popust po dogovoru.
 == Poslano: ==
 Enostolpna pettivrsta po 40 vin.
 Izhaja vsak dan, izveniši nedelje in praznike, ob 5. uri pop.
 Redna letna priloga vojni red

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
 Rokopisi se ne vračajo; ne frankirana pisma se ne sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74. —

Političen list za slovenski narod.

Upravništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. — Račun poštne hranilnice avstrijske št. 24.797, ograde 26.511, bonm.-herc. št. 7563. — Upravniškega telefona št. 188.

Avtonomija.

Vsi avstrijski narodi pričakujejo, da bo po vojni pri nas doma marsikaj drugače; želja po novi, prerodeni Avstriji je splošna. Ostali pa bosta dve dejstvi: prvič, da v Avstriji živi 8 narodov, ki so navezani drug na drugega in drugič je svetovna vojna odkrila, da so vsi ti narodi zvesti svoji državi. Nočejo narazen, kakor so upali njeni sovražniki, ampak v mejah te države in pod habsburškim dvoglavim orlom hočejo živeti in delati za svoj razvoj in dobrobit države. V naši državi pa smo imeli pred svetovno vojno neko posebnost, za katero nas naši sosedi niso zavidali, namreč narodnostni boj. Ne bomo vzbujali spominov, le toliko bodi rečeno, da so bile oblike teh sovražnosti časih tako hude in grde in boj tako ljut, da je marsikomu začela umirati vera v pravico. Vsak dober Avstrijec si mora želeči, da je prejšnjih narodnih bojev konec. Noben narod naj ne živi v večnem vsakdanjem strahu, da mu njegov sosed zavida in streže po življenju; vseh osem narodov naj čuti, da mu je njegovo narodno življenje in razvoj neovirano zagotovljen, ker tako bi izginila iz mnogih src trpka in težka misel in prišlo bi veselje za delo »z združenimi močmi« za blagor cele države, od česar bi zopet imeli blagodejno korist vsi posamezni narodi. Avstrijski narodi stoji pred tem vprašanjem: »Osem nas je, vsak ima svojo silo; ali te sile združimo za skupno delo, ali naj gredo te sile v boj ena proti drugi?« Vprašanje je že rešeno v zgodovini in izpričano po svetovni vojni: »Skupaj smo in skupaj hočemo ostati!«

Gre se pa sedaj za obliko tega skupnega življenja. Dosedaj avstrijsko državno pravo še ni poznalo izraza narodnosti. In vendar je to zelo živ organizem in v naši državi tisti, ki lahko zelo koristno ali pa škodljivo vpliva naj si bo na politično, gospodarsko ali pa socialno življenje. Dosedaj se narodnosti ni hotelo priznati; ni čuda da se je pa sama toliko bolj oglašala in v svoji marsikdaj popolno upravičeni razburjenosti in živahnosti ustavila ves gospodarski in socialni razvoj države. Dostikrat smo že poskušali urediti narodnostno vprašanje, pa vedno le bolj po kosčku in ne povsod in z enako mero za vse. Sedanja vojna nam nudi zadnjo priliko, ker le tako velik čas more rešiti tako veliko vprašanje.

Dolgo časa med vojno se o teh vprašanjih ni smelo nič slišati, letos pa je cenzura dovolila, da so nemški nacionalci in nemški krščanski socialci postavili skupni nemški program, v katerem so vladni in drugim narodom sporočili »nemške zahteve za bodočnost«. Marsikdo se je čudno spogledal, prestrašil se pa ni, ker je tista

nemška objava še pravočasno dala priliko, da se lahko vsi pripravijo. Samo koristno je, da se spoznajo vsi nazori, pretehtajo vsi predlogi in odkrijejo vse tajne misli in možne posledice. Nemška objava je v Avstriji zopet spravila na dan vprašanje narodnostne avtonomije. Drugi narodi so bolj gledalci in poslušalci, med Nemci pa je zadnji čas zelo glasno besedovanje: Deželna ali narodna avtonomija. Alpski Nemci so se izrekli za to, da se razširi deželna avtonomija. Češki Nemci so za narodno avtonomijo. Pri nas so koroški Vsenemci za večji centralizem. Češki Nemci so gori v manjšini in razširjena in krepkejša deželna avtonomija jim je strah za njihovo narodnost. Tudi dr. Steinwender jih ni mogel potolažiti, češ da bo za Nemce tudi v onih deželah, kjer so v manjšini, dobro poskrbljeno. Boj še ni končan.

Mariborska »Straža« piše:

Nam Slovencem na Stajerskem in Koroškem je stališče čeških Nemcev zelo simpatično in mi bi bili zadnja leta pred vojsko v naši deželni politiki njih verni učenci. Tudi za nas velja načelo, da se deželna samouprava naj le še razširi, ko je že vsaka narodnost v deželi dobila svojo narodno upravo. Vojskin čas nam je pokazal, kako razkrojevalni in škodljivi so narodnostni boji, ker zastrupljajo vse javno življenje in nam jemljejo naše najbolje moči za večino brezplodni narodnostni boj. Za to je treba z velikopoteznim mahljajem tem bojem narediti enkrat za vselej konec — in češki Nemci so prepričani, da se to da storiti z uvedbo narodnostne avtonomije.

Izmed večjih avstrijskih strank zavzema stališče narodne samouprave tudi nemška socialistična stranka. Njen govornik je v tej stroki dr. Karl Renner, bolj poznan pod psevdonimom Rudolf Springer. Ravnokar je zopet izdal na Dunaju knjigo »Österreichs Erneuerung. Politisch-programmatische Aufsätze«. Dunajska cenzura je velikodušno pustila, da je izšla tudi razprava o bodočnosti Avstrije. Nam časniki karjem še lokalne cenzure zabranjajo, pisati o tem predmetu. Za to nam ne preostane drugega, nego da opozarjamo na publikacije, ki so glede cenzure srečnejše, četudi te publikacije izhajajo od strank, s katerimi sicer nimamo mnogo skupnega.

Narodnostni boji po vojski morajo ponehati. Ravno dosedanji spori med avstrijskimi narodi so ustvarjali pri naših sovražnikih sliko oslabiljene in razpadajoče Avstrije ter jim dajali pogum za napad in jim pomnoževali njih poželjivost. V istini je pa to bil boj mladih, kvinski hrepenečih narodov, ki so vsi Avstriji udani, kakor je vojna pokazala, in ki ne iščejo niti svojih kulturnih niti svojih političnih ciljev izven mej naše habsburške monarhije.

Bilo je kakor pri dobrem, mladem vinu. Kdor ne pozna vinske narave, misli, da hoče raznesti sod in se razliti po kleti, v istini pa je to vrenje najboljših v vinu se nahajajočih snovi, koje se mora izvršiti, da postane vino lepo za oko in dobro za okus. Toda tudi to navidezno slabost moramo odstraniti od Avstrije. In to se zgodi po našem mnenju, po mnenju velikega števila Nemcev in po prepričanju premnogih serioznih politikov z narodno avtonomijo. — Proč z vsakim povodom za boje, da bodo lahko narodi mirno med seboj živeli!

Naša Gorica.

Goriško, v marcu 1916.

Glasovi o Gorici.

Ves svet gleda na Gorico, oči vseh so obrnjene na prestolico naše Goriške, ki je izpostavljena že deseti mesec ognju italijanskih topov, ki prinašajo nad njo, mesto odrešenja, uničenje in opustošenje. Središče goriških Slovencev, naša solčna Gorica, mesto, obdano z vrtnimi nasadi, prepuščeno razdejanju. In sovražni tujec vidi natančno na višinah št. Ferjana in Cerovega vsakega človeka, sprehajajočega se po goriških ulicah. Namesto kulture je prišlo razdejanje. In ljudem, izgnanim iz goriškega mesta, se toži po domu, in prebivalci goriškega mesta v kletih hočejo solnca. In pišejo ljudje o Gorici, in na izložbenih oknih goriških laških knjigarn so že med vojsko stale izložene laške brošure, ki hočejo dokazati, da naša Gorica ni Gorica, ampak čisto laška Gorizia. In nemški profesor na nemški gimnaziji, dr. Zimmermann, je še pred dnevi priobčil v »Pester Lloyd« podlistek o »Görz an der Isnitz«. Ne dvomimo, da je imenovan profesor pisal bona fide — v dobri veri iz miljeja, v katerem se je gibal, vendar bi bil zgodovini in resnici s pestjo v obraz, kdor bi pisal in govoril: Görz an der Isnitz ali kaj podobnega.

Gorico so sežidali Slovenci; l. 949. se prvič imenuje ime Gorica. In kdor bi trdil, da je izvor imena Gorice italijanski, se zdi človeku, kakor da bi sanjal. Cesar Otto imenuje v darilni listini, v kateri podeljuje l. 1001. del Gorice ogleškemu patrijarhu Ivanu, da se Gorica, tedaj še vas, imenuje v slovenskem jeziku Gorizia (recte Gorica) »Damus et donamus cum omne jure Johanni Patriarchae — medietatem unius villae quae a slavonica lingua vocatur Gorizia« (Czernig, 477). Avtohtono prebivalstvo Gorice je slovensko in deloma tudi furlansko. Furlani so imenovali in ime-

nujejo še sedaj Gorico po slovenskem Gurissa. Italijanska je bila spočetka le duhovščina, nemško in deloma italijansko je bilo le plemstvo. Italijani so se priselili v Gorico v večjem številu šele v 17. stoletju. Zanimivo je, da se je poklonitev goriških meščanov o priliki nastopa vlade nadvojvode Karola (leta 1564.) izvršila v slovenskem, nemškem in italijanskem jeziku. (Czörnig, stran 926.) Iz poročila nuncijs Giralomo Porzia se dá posneti, da je bil značaji Gorice v 17. stoletju slovenski. Girolamo Porzia poroča namreč l. 1567.: »V jedi, pijači in obleki so Goričani Nemci (to se pravi v nasprotju z Italijani: Slovenenci); splošno se govorijo trije jeziki: nemško, slovensko in italijansko. (Czörnig, str. 926.)

Kakor sem že omenil, so se Italijani preselili v Gorico šele v 17. stoletju, takrat, ko je vsled turških in benečanskih bojev bila dežela in mesto zelo opustošeno. In sicer so bili novi italijanski priseljenci obrtniki in trgovci z Beneškega, ti, ki so se pred kratkim časom iz svojih trgovin v Raštelu in drugod psovali avtohtono slovensko prebivalstvo s »priseljenci«. Va fuori o straniero!

In vendar je v kljub močnemu valui italijanskih priseljencev imel slovenski jezik med italijanskim in nemškim še polno moč in veljavo, kar mora z žalostjo konstatirati namestnik graške vlade, škof Stobaeus, ki se je trudil dvigniti nemški jezik zopet do prejšnje veljave. Ta pravi v pismu na nadvojvodovega tajnika Petra Casol: »Želimo, da se uporaba nemškega jezika v Gorici zopet obnovi, onega jezika, katerega je nadvojvoda Karol s tako dobrim uspehom uvedel, da so se vršile sodne razprave v nemškem jeziku in je tudi drugače občevanje bilo nemško. Sedaj pa imenovani jezik propada in namesto nemškega jezika se je vrnil barbarski jezik (recte slovenski), ki ni ne latinski, ne italijanski. Da lahko sodimo, kake koristi je znanje nemškega jezika, bi omenili, da se mišljenje in čustvovanje ljudstva krije navadno z jezikom, ki ga ljudstvo govori.« (Czörnig, str. 928.)

Zanimivo je, da je bilo dobrih sto let po invaziji Benečanov l. 1875. na Goriškem 130.748 Slovencev, 47.841 Furlanov, 2150 Nemcev, 403 židje in le 15 tisoč 134 Italijanov (Czörnig).

Slovenci v Gorici pred vojsko.

V Gorici je vladala pred vojsko neomejeno italijanska liberalna stranka. In vendar so bili Slovenci, ki so tvorili v Gorici državi in dinastiji udan element, opora Avstrije na jugu. Toda to

LISTEK.

Iz mojega malega dnevnika.

(Dogodek z italijanskega bojišča, priobčil Ant. Kočevar.)

I.

Bilo je lepo jutro, nebo je bilo čisto kakor ribje oko in solnce je v tem poletnem času močno pripekalo. Lep, krassen pomladanski dan je motilo samo grmenje topov skoro vseh kalibrov, prasketanje pušk in strojin na napadajoče Italijane.

Naša baterija je stala približno kakih 500 korakov od naše hiše in vedno, skoro noč in dan, obsipala Italijane s svojimi izstrelki.

Takoj prvi dan vojske z Italijo se je popoldan širila vesela novica, da so naši pobili 1000 Italijanov, jim ugrabili 3 strojnice in ujeli mnogo vojakov. Vsak dan smo opazovali učinke naših granat in šrapnelov. Od zjutraj in skoro do poludne smo bili tam.

Ob 9. uri, bilo je menim, 26. junija, smo začuli neko tuljenje po zraku in kmalu nato se je zarila granata globoko v zemljo, kjer je z groznim pokom eksplodirala. Granata je padla približno 500 korakov od nas, a nobenemu nič zalega storila. Takoj

nato privozari druga granata in zadene hišo tamošnjega pasjederca ali po domače »šintarja«. K sreči je bil mož ob 8. uri napregel svojo kobilico in odpeljal nekoliko boljsega blaga nekam proti Gorici. Njegov pomočnik, ki je od nas cel dogodek opazoval, je tekel s kolesom ves razburjen poročat gospodarju žalostno novico. Medtem smo pa ostali šli na kraj nesreče. Med prvimi, ki so tja dospeli, sem bil jaz in pa moj tovariš Edvard. Takoj pričneva delo in kmalu sva našla več kosov granate. Kmalu nato sem našel pasjedercevo nož, bil je še ves krvav, in pokazal sem tovarišu kletko s kakimi osmimi psi. V železni kletki so revčki vsi preplašeni cvilili in skakali naokrog. Edvardu rečem, naj s kakim tovarišem odpre kletko in izpusti ujetnike. Z velikim trudom je z nekim tovarišem odprl kletko. Psi pa vsi veseli so jeli mahati z repi, a nato so jo udarili po polju vsak proti svojemu domu. Kar zakriči nekdo, da se vrača pomočnik s kolesom. Kakor kafr smo jo odkurili, samo dva sta tam ostala in nista hotela ubogati tovariša. Ta dva sta dobila vsak par batin in zaušnic ter sta komaj ušla pomočniku.

Sedaj jo udari pomočnik za nami. Nekaj časa smo bili opazovalci od daleč, a nato smo jo odkurili po cesti proti domu. Kar se obrnem in vidim pomočnika ne daleč od mene. Ves v strahu zakričim, naj beže vsi čez polje, ker mislim, da pomočnik s ko-

lesom za nami čez polje gotovo ne more. In nisem se varal. Vsi smo mu srečno ušli.

Doma sva z Edvardom pripovedovala čudno zgodbo o »šintarju« in o pomočniku, ter kot izpričo pokazala kosčke granate. Neki mož, ki je bil ravno pri nas in je ves ta pogovor slišal, se je jezil nad »šintarjem«, češ, danes zjutraj ob 7. uri mi je bil psa po krivici vzel, a sedaj ga bom gotovo našel doma; in podaril nama je vsakemu dvajsetico.

To zgodbo bodem pomnil dokler bodem živ.

II.

Bilo je menim 15. novembra 1915. Ko se zvečer vračam iz ateljeja g. Jerkiča proti domu; pot me je peljala ravno čez Travnik. Na koncu Travnika zaslišim žvižg in močen pok. Šrapnel je bil došel in eksplodiral visoko v zraku. Pred očmi se mi je stemnilo in padel sem na tla.

Ko sem se zbudil iz omedlevice sem se znašel doma. Moj prijatelj Edvard, ki je prišel s Korza, me je z nekim vojakom prenesel domov. Zato mu bodem še jako hvaležen.

Dobro in splošno znani policaj in Edvard sta bila ob postelji in me tolažila.

Rana ni bila še toliko ali celo nevarna, ampak kakor mi je povedal zdravnik, lahka. Skoro celo noč nisem nič spal. Drugo jutro ob 4. uri me zbudi grozen tresk v bližini. Granata malega kalibra je bila pro-

drila skozi bližnjo streho in eksplodirala. Kakor bi trenil, sem se oblekel in takoj zbežal v klet.

Zjutraj sem pregledal sobo in našel zapichen v moji postelji kos granate.

Ob 7. uri, ko je vse vkup nekoliko prenehalo, grem z Edvardom na zrak proti Ajševici. Tu sva imela priliko opazovati dvoboj v zraku.

Neki sovražni letalec, ki je bil bržkone namenjen obsipati našo letalno postajo z bombami, je bil pa v veliko presenečenje sprejet od dveh naših letalcev. Vedno bližje in bližje sta prihajala in v bližini kakih 50 metrov je naš zrakoplovec prvi napadel. Na pomoč mu je došel nato drugi letalec in skupno sta ga premagala in mu užgala rep, bencin je začel sovražniku curjati in padati je začel. Po ljutem obstreljevanju z našo hrabro artiljerijo je bil, kakor sem pozneje zvedel, prisiljen nekje pri Biljah se spustiti na tla.

Ob kaki 9. uri smo opazovali pet naših letalcev, ki so kakor sem zvedel, vlnjudo vrnili poset s tem, da so šli oni in obsipali italijansko letalno postajo pri Gradišču z bombami.

III.

Italijansko topništvo obstreljuje ulico Camposanto in Gorico.

Popoldne istega dne sem imel priliko opazovati iz ateljeja obstreljevanje ulice

so znane stvari, in ni treba, da bi o njih govorili.

In pri ljudskem štetju, kako so nas skušali zamolčati, s kakim aparatom je delal magistrat, da bi nas čim manj naštel. Leta 1900 so nas naštel magistratovci le 3567. In tudi leta 1910 so hoteli delati po prejšnjem zgledu, če ne še hujše. Toda preprečila jim je to nakano, vsaj deloma, vlada, ki je sama skušala s svojimi organi ugotoviti in popraviti dejanski položaj. Toda vsega se ni več dalo popraviti. In tako so naštel Slovencev 11.000 in 14.000 Italijanov. A gotovo je bila v Gorici najmanj polovica Slovencev.

Solna Gorica.

Kdaj se vrnejo Gorici, solnični naši Gorici lepši časi, kdaj bo zopet tujec pogin iz naših Brd, od Soče tja daleč, daleč nazaj, odkoder je prišel? Va fuori o straniero! Ne potrebujemo te, tujec. Kdaj bo zasvetilo Gorici solnce, kdaj se zopet dvigne iz razvalin v novi slavi naša lepa Gorica? Že od pamtiveka smo bili tu mi Slovenci, na tvojih tleh, Gorica, zvesti cesarji in Avstriji, a strah in trepet sovražnikov habsburške dinastije. In tudi vnaprej hočemo bivati v svoji Gorici, s pravicami, ki nam gredo po našem številu in kulturi. Italijanska vladajoča stranka v Gorici ni nikdar ljubila Avstrije, ampak Avstriji udano je bilo le domače prebivalstvo, slovensko in furlansko. In s Furlani smo živeli v miru in slogi, le Italijani so vedno delali razdor. Ne »Gorizia sul Isonzo«, ne »Görz an der Isnitz«, ampak Gorica je in ostane naša slovenska »Gorica ob Soči«. Solna Gorici!

—tov—

Soča pokorna svojemu pesniku.

Takrat se spomni,
bistra Soča,
kar gorko ti srce narača:

Kar bode shranjenih voda
V oblakih tvojega neba,
Kar vode v tvojih bo planinah,
Kar bode v cvetnih je ravninah,
Tačas prodrvi vse na dan,
Narasti, vskipi v tok strašan,
Ne stiskaj v meje se bregov,
Srdito čez branove stopi,
Ter tujce, zemlje lačne, vtopi
Na dno razpenjenih valov.

Tako je naročal S. Gregorčič bistri Soči, in ona, hvaležna svojemu slavitelju, ga je ubogala pretekle dni. Sovražnik je imel ob bregovih naše reke svoja skrivališča in strelne järke. A on ni poznal moči planinske hčere. Minuli teden je dan na dan deževalo; ne le Soča sama, ampak tudi njeni pritoki in hudourniki so vsled deževja zelo narasli. Naša reka je v Furlaniji prestopila bregove in zalila strelne järke. Kdor je mogel, je ušel, a mnogo Lahov je utonilo. Mi smo brez preliivanja krvi s pomočjo Soče zasedli precej strelnih jarkov.

Soča, le še pomagaj našim junakom! Ne barvaj svojega krila s krvjo naših hrabrih braniteljev, pač pa nes!

Camposanto. Italijanski top je bilo slišati, ko je ustrelil. Mnogo bolj pa še kroglo samo, ki je drvela in se kregala sama s seboj, dokler ni prišla do cilja. Cela ulica in pa postaja sta bili v gostem dimu, kajti začelo je goreti par poslopj. Naši neustrašni vojaki so reševali blago iz gorečih hiš in tvegali lastno svoje življenje pri tem. Kruti krvoločnež si je s tem hladil svojo jezo. Potem ko je oskrnil božji hram na sv. Gori s težkimi granatami, se je obrnil proti Gorici.

Ravno isti dan smo začeli veselo govorico, da je naša težka artiljerija razbila sovražnikom pet baterij in da je zletelo sovražno municijsko skladišče v Krminu v zrak.

Popoldne je šel sprevod 600 ujetnikov skozi mesto. Dan je preminul brez vsakih nesreč.

Dne 18. novembra. Ko se na ta dan spomnim, mi je kar tesno pri srcu. To je bil usodopolni dan za Goričane in za tujce. To je bil dan, v katerem so mnogi izgubili življenje. Zjutraj okrog 3. ure in pol je padlo hkratu deset 28 cm. granat. Vsake pol ure je došlo po večje število težkih granat, med tem pa, neprestano kakor dež, so padale manjše granate 8 cm., 12 cm. in 15 cm. v mesto. Imeli smo malo podzemsko klet, prostora za kakih 15 ljudi. Vedno je bila tesno nabita tujcev, tako da včasih ni bilo prostora niti za domače. Zjutraj ob 8. uri je nekoliko ponehalo in tu na dvorišču sva našla za celo kapo šrapnelovskih krogel in za kakih 8 kg kosov granat. Nato se je obstreljevanje nadaljevalo in ob 5. uri sva zopet nabrala za kapo krogel in celo 15 cm. hilsno, koje sem pustil v Gorici. Ima 25 kg. Mnogo krasnih uric sem še kot dijak preživel v Gorici, a sedaj se mi je jako težko spomniti na one srečne čase.

izdajalsko sovragovo kri v daljnje morje, kjer naj jo spijejo sardale, laške delikatese.

„Nikš mer v Tolmin.“

Ker me je zadnjič, ko sem bil v Ljubljani, g. urednik »Slovenca« pokaral, da nič ne pišem in ker se prodaja toliko neresničnih kvant o Tolminu n. pr. da so bili Italijani že v Tolminu, da je že vihrala zastava na gradu, da so me izpred oltarja vzeli in peljali v ujetništvo, sem se namenil pisati nekaj vrstic v čast resnici in v tolažbo po svetu razkropljenih tolminskih beguncev.

Že dolgo je od tega, kar je neki laški ranjenec, študent, ki je slabo nemško govoril, na obvezovališču nekemu našemu stotniku, ki ga je vprašal, kdaj bojo prišli Italijani v Tolmin, rekel: »Nikš mer v Tolmin.« Že takrat so obupali, četudi so trdili skoraj vsi ujetniki, da vsaj v Tolmin hočejo priti na vsak način. Seveda jih pride mnogo v Tolmin a le ujeti, mrtvi in ranjeni. Obo-roženih Italijanov nismo videli v Tolminu. Ustavljeni so bili na mostu pri Volčah in pri Doljah, ker so precej zamudili. Le eno polento manj da bi si bili skuhal in jedli v Kobaridu, na binokošni pondeljek, pa bi bili že binokošni torek prav z lahkoto pili Jonzelnoval rebulco v Tolminu.

Sedaj pa je vse zamujeno. Ta nam in zemljelačnim preljubljeni gorski kraj jim postaja vedno bolj trd oreh (trda kost) posebno ker je Tolmin že po svoji legi in naravi dobro utrjen, rekel bi, nezavzet.

V zadnjem času niso prav nič napredovali, ja celo nazaj so šli. Tako so bili nazaj vrženi za dva jarka.

Pretekli petek je bil po dolgem času velik napad. Nikoli nisem mislil, da bodem na svojem oknu v daljavi 800—1000 m priča takih prizorov. Napad se je začel ob pol 8. uri zvečer. Infanterijski ogenj je trajal le do 9 ure, kanonada pa celo noč do 7 zjutraj. Ne bom vsega popisal, ker kakor drugod, tako napadajo tudi tukaj polentarji. Slišali smo v zboru vpiti »Eviva l' Italia!«, »Avanti!« itd., a več kot eden je zavrnil zadnji krat. Krogle naših vrlih branilcev so dobro zadele, ker ono vpitje se je kmalu izpremenilo v stokanje »aiuto«. Na koncu se je še slišal kak »abasso«, najbrže niso vedeli, kako bi dol prišli.

Prizor je bil za Tolmince grozan. V zraku so švigale nad našimi glavami krogle iz topov in žvižgale puškine krogle, katerih nekatere izgubljene so padale na naše korce. Žarki raznih žarometov so se križali v zraku. V zraku so pokali z veliko svetlobo šrapneli in so se svetile rakete. Ja človek bi rekel, da je bilo krasno, ako bi ne bil se spomnil, kak namen ima ta umetni ogenj. Če bi vstal od mrtvih kak star Tolminec bi rekel »Ajti h... ben, ja sodni dan je tukaj.«

Kakor povsod se je tudi ta napad izjalovil.

Na trg Tolmin, je mesec dni, kar ne streljajo več, a nekaj granat se vsak dan vtopi v Tolminki. Zadnji čas so

V Gorici smo vstrajali skoro prav do zadnjega, namreč do 3. novembra, ter tudi mi preživeli marsikatero grenko med tem časom.

IV.

Kako sem iz Gorice vbežal in dogodbe na potu.

Dne 30. novembra. Popoldne ob 3. uri smo dobili slučajno voznika, kateri nas je prepeljal z nekoliko stvarmi do Šempasa. Ta dan je tudi žalosten. Nobene tolažbe nikjer, samo to sem vedno pel:

V očeh jim strah gori
in lica gloda jim bolest
tako beže gredo
in sami ne vedo
kje konec bo njihovih cest.

Predno sem odšel, sem vzel s seboj steklenico žganja in 2 kg kruha. Par loncev za domačo rabo in pa svečo, da bi si jo prižgal ako bi ravno bilo treba. Starši so odšli naprej z voznikom, a jaz sem s kolesom počasi šel za njimi. Ob 6. uri sem jaz odšel, pot je bila precej dolga, a ker nisem vedel, kje so se ustavili, sem jo zavil v neko napolpodrto hišo, popolnoma na samem in si pripravil začasno posteljo. Požirek žganja in dva kosa kruha me je dovolj okrepčalo da sem zaspal.

Drugi dan ob 9. uri sem se zbudil grozno lačen in žejen. Dva požirka dobrega žganja in malo kruha mi je bilo za nekaj časa dovolj. V Šempasu sem v gostilni pral, ako jim je kaj znano o stariših, poznal jih je namreč gostilničar. On mi pove, da se nahajajo tu v Šempasu pod št. 17. Takoj mi da nekoliko črne kave, da sem si ravno želodec ogrel, a od tam sem šel naravnost k njim.

posebno streljali na Ljubin in Poljubin.

Tolmin ni toliko trpel kakor Gorica, četudi so 27. novembra vanj streljali s kalibrom 28 in 24 cm. Zrtev take granate je bila cerkvena hiša, v kateri je bival preč. g. prelat Msgr. Kragelj. Hiša je popolnoma poškodovana, posebno zadnji dež jo je uničil. Od take velike granate je bila zadeta tudi kavarana. Osemindvajsterca je tudi padla 10 m proč od kaplanije, katera je že prej bila obiskana od dveh granat in enega 15 cm šrapnela. Streho smo popravili.

Zalibog je že davno porušena stara farna cerkev sv. Urha na pokopališču. Pokopališče je razorano in posebno poškodovani družinski grobovi Tolmincev z zidom vred, ki je tudi porušen. Tudi starodavna romarska cerkev »Marija devica na Mengorih« je pol porušena.

V cerkvi sv. Urha je ostala slika sv. Urha na oltarju popolnoma nepoškodovana. Vsi častniki so jo občudovali. Sedaj smo jo prenesli na varno v kaplanijo.

Farna cerkev »na Illovi« je kljub 30 granatam še precej dobra. Na sv. Stefana dan sem tam daroval sveto mašo pri udeležbi okoli 1000 oseb, ker je bila kapelica premajhna.

Župnija je sedaj rekel bi razdeljena. K sv. maši v Tolmin smejo le Tolminci in Zatolminci. Za vernike iz Čadrga, Zalaza—Čadrga, Žabče, Zalaz—Žabče in Ravne, darujem ob nedeljah in praznikih drugo sv. mašo na Perbli.

Ljudje iz teh krajev ne smejo v Tolmin nego za večjo silo, n. pr. za previdenje, pogreb, krst itd. še mrtvi ne smejo v Tolmin brez legitimacije!

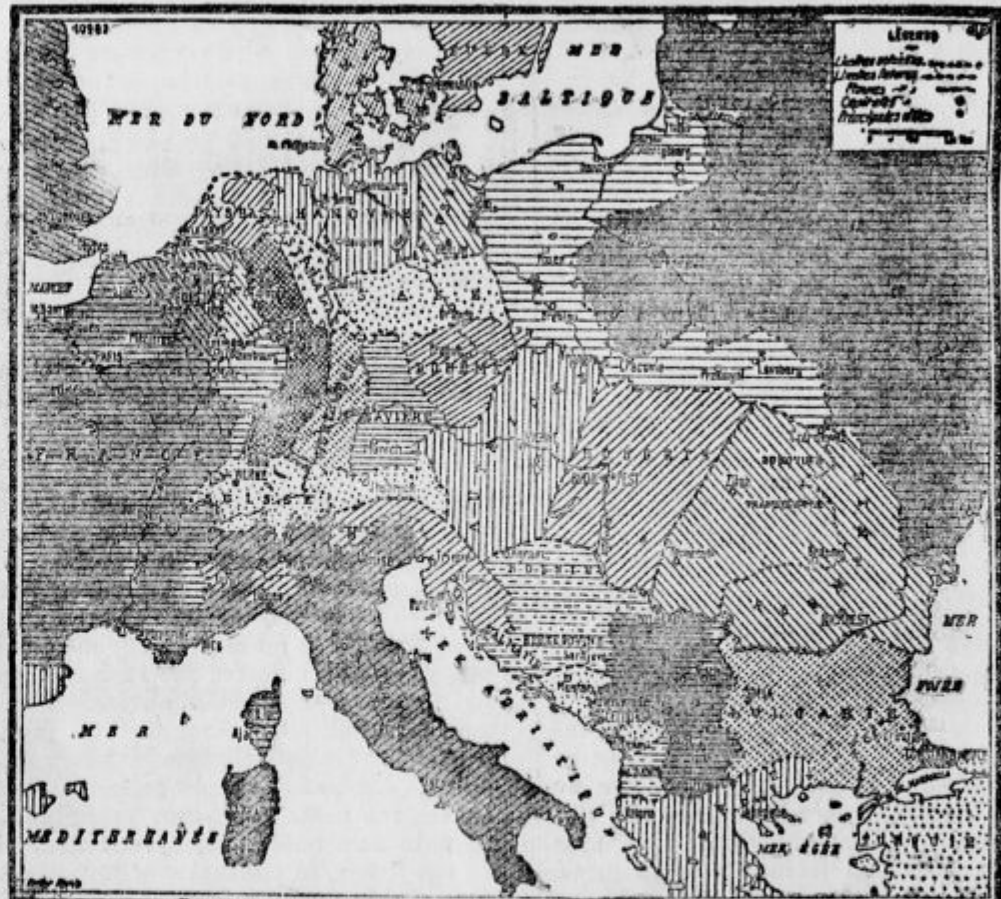
Ljudje so tukaj zdravi in zadovoljni, kljub nevarnosti, ki jim preti. Nekaj slučajev tifusa je bilo svoj čas. Le dva sta umrla.

Kar je vojna z Italijo izbruhnila sem pokopal za cerkvijo 127 oseb. 10 od granat ubitih. V Tolminu je bilo ubito le eno dekle, Amalija Oblesček. V zadnjem času je umrla na Praprotnem Marija Klobučar, Škalerca iz Dolj in Katarina Rutar, Kančanova, Zalaz—Žabče. Moške so v vojski. Prva pusti 6, druga 8 otrok.

Bali so se ljudje pred ono pošastjo, ki se imenuje »evakuacija«. In res morali so proč vsi begunci, šoloobvezni otroci in brezposelni izvzemli mnogo vrlih tolminskih deklet, ki ostanejo tu v tolažbo ranjencev, ker pa takih ni, v tolažbo zdravih.

Kmečki posestniki v grapah, Poljubinu, Ljubinu in Zatolminu so ostali doma. Otroci iz grap morajo hoditi v šolo na Perblo, kjer podučuje cenjeni g. učitelj Franc Sivec.

Vseh skupaj je ostalo v župniji 1239 oseb neštetiš Ljubin. V Tolminu je še 155 oseb. Vpisalo se je tukaj v družbo sv. Mohorja 165 udov.

KAKO SO SI NAŠI SOVRAŽNIKI PREDSTAVLJALI BODOČI ZEMLJEVID EVROPE.

Kako zaslepljeni so bili naši sovražniki še lanske poletje, ko so kljub odločilnim dogodkom na severnem bojišču še vedno upali streti moč osrednjih velenil, kaže zemljevid o razdelitvi Nemčije in Avstrije, ki je lani izšel v Parizu in ki ga tu prinašamo. Po tem zemljevidu naj bi se Nemčija razdelila v šest samostojnih držav: Hanoveransko, Saško, Bavarsko, Virtemberško in Prusko. Avstrija, ki naj bi izgubila obsežna ozemlja na korist Rumunije, Srbije, Črnogore, Švice in Italije, se loči od Ogrske. Tudi od Nemčije se odtrga-

Ker imajo Poljubinci predaleč v Podmelec, posebno starci in žene, se je začela darovati sveta maša tudi v Poljubinu, ker ne smejo v Tolmin.

Seveda stane to dosti truda in letanja enemu samemu dušnemu pastirju, a mladost vse premaga.

Bilo bi mnogo še za pisati, a je gotovo, da ne bi dovolili tiskati.

Kdor želi kaj o svojih polzvedeti, naj piše na župni urad Tolmin, pošta Podmelec.

A. Makuz, I. kaplan.

Izpod Sv. Gore.

Goriško, marca 1916.

Oznanilo.

Prejeli smo nad 80 kg raznih nabožnih predmetov za naše vojake! Darovala jih je kranjska Marijina organizacija Bog stotero vrni in Marija! — Za uredništvom »Slovenca« naša goriška prežnana inteligenca, nato Marijina organizacija Trsta in sedaj še kranjska deželna — vse na rahlo prošnjo za — vojake — Velik je vpliv »Slovenca« pri našem ljudstvu; velika je ljubezen naših ljudi do vojakov — lastnih in drugorodnih, ki branijo meje ožje in širše domovine; veliko je ljudsko razumevanje sedanjih globokoresnih dni za naš narod, ko gre za biti ali nebiti: to be or no to bel, a največja je pač le ljubezen našega naroda do Marije Pomagaj, koji nešteta ranjena in bolna srca izročajo svoje drage na bojnem polju in doma, da jih čuva, tolaži in brani, da ohrani domove in domovino!... Pa je bilo pred vojsko težko pripraviti moža in še težje mladeniča: »fanta od fare«, da bi si j a v n o pripel svetinico na prsi! Moške Marijine družbe večinoma kar niso mogle uspeti, kakor je bilo želeti, a ponekod v istini ni bilo materiala zanje... A sedaj?

Celi bataljoni, da, celi polki: Marijini sinovi! Na čepicah, na prsih in tudi na ročajih mečev: svetinice vseh vrst, vseh barv in vseh jezikov...; na prsih škupulirji in sveti srčki vseh barv in vseh oblik...; okoli vrata in okoli rok pa maleki vseh dovoljenih vrst...; v žepu mašne knjižice z Marijinimi podobami, naši vojaki, naši junaki: vsi do Marije... do Marije!... Gospod! Naj li zamolčimo, da je gori označeno dejstvo dejanska izvršitev naše narodne posvetitve Brezmadežni dne 24. avgusta 1913?... In ko nam jih Marija vrne: sinove naše, brate naše in očete, može in ljudske vzgojitelje, naj li pozabi Marijinega varstva? naj se mar sramuje javno priznati jo za svojo Gospo in Kraljico? naj li je utešeno, da ji v zasebni in skupni domači in v skupni javni službi božji izkazuje svojo hvaležnost? Nel Marija je dobila novo pravo do našega moštva in mladenišva in to novo Marijino pravo oživotvoriti in ustaliti bo velika in prečastna naloga slovenskega dušnega pastirstva! Zato pa: pripravite tla, gojite prijateljsko zvezo z vojaki — duhovnjani na bojišču, oskrbite jim nabožnih predmetov, tolažite

jih, ljubite jih, a po končani vojski — povabite jih vse, vse: v Marijino kongregacijo! Marijino pravo naše »državno« pravo, veličje in lepota naše domovine... vse drugo nam bo pridodano!

Za rodovel...

Dušno pastirstvo doma in v fronti mora učinkovati za — rodovel! Dokaz na dlani.

Pripravljaj sem se k bolniku, ko je nekdo potrkal in s »Hvaljen Isus« vstopil. Vazdal sem odgovoril.

Kaj bi rad, sinko?

Prosim, da bi mi napravili molbo — prošnjo...

Ne bo nič, ga prekinem, vsi dopusti so uknjeni.

Ne želim domov, sem že bil na dopustu in prav vaša prošnja mi je pomogla...

Ne spominjam se, da bi jaz kakemu Dalmatincu ravnal prošnjo za dopust!

Pisali ste našemu g. župniku.

A tako? Sem že docela pozabil.

Tudi sedaj bi pisali g. župniku, naj bi oklical v cerkvi, da so moji ženki ukradli pšenico in da naj jo vrne, kdor jo je ukradel!

Kdaj se je pa to zgodilo?

Prošlega leta dne 29. novembra.

Prijatelj! Bo prepozno, sedaj smo že proti koncu marca. Pa naj bo! Pisal bom g. župniku in pisal bom tudi, naj upošteva jo bedo tvoje ženke pri razdelitvi javnih podpornih sredstev.

In pisal sem slovensko-hrvatski...

Pa se moji ženi pišite: »jer to mi je pisala, da je zalosna za poluditi!«

Dobro! Napišem par vrst kar tukajle na lepo razglednico Naše Gospe Lurdske. Ah, kako krasna, je pripomnil, dajte že meni eno!

Dal sem mu jo.

Imate li kako hrvatsko knjižico?

Nimam. Vprašal sem pri očetih kapucinih v Gorici, a sovražna granata jim je unicila zalogo hrvaških knjižic.

Ako nimate, pak fala Bogu!

Sinko, odkje si pa prišel?

Poldrugo uro hoda.

Kako pa, da imaš tako zaupanje do mene?

Bil sem enkrat pri Vas pri spovedi in rekli ste: poslije svake vatre na pričeš!

No, ali si tudi tako izvrševal?

Jesam! Bil sem v devet mesecih 40 puti —, ponavljal je — 40 puti na sv. pričeš!

Ali ti nisi tudi rekel, da se moško odločiš, odluka ni zavijet — obluba — in seže le pod častno besedo ter da skleneš v slavo Blažene Gospe i Srca Isusova se svaku mladu nedjelju — t. j. prva nedelja v mesecu —, pričešćivati, ako te Blažena Gospa spasi iz rata?

Jeste! mi je odgovoril in dodal: o sveta, mlada nedjeljo, ako se vratim zdravo i živo pući, hoću se... pričešćivati — dok budem živ!

Mi tukaj naše moštvo — Dalmatince — tako evharistično vzgajamo, v V. in B. se dela enako pa tudi č. vojni — rezervni — dušni pastirji, gg. Cvetanović in Don Niko, se z nami strinjata... in hočeta dr. Kulovica po možnosti posnemati! Odlični delajo na evharističnem preporodu Dalmatince po pripade vsekako tudi č. p. kapucini Janez v Gorici.

Gobratje v fronti in č. gg. vojni dušni pastirji! naše evharistično delo v fronti bodi za — rodovel! Ne le: poslije svake vatre sedaj v vojski no tudi: svaku mladu nedjelju! pozneje v miru, ako biva doma blizu cerkve, ali barem na sv. pričeš na: blagdane Blažene Gospe, če je preveč oddaljen in blagoslovljeni bodo še pozni rodovi Slaveno-Dalmacije in cele Avstrije!

Kronika.

Pri nas je mir, le dež nam zmir naga-ja! Moj vrt je šele na pol obdelan.

Delali so razni moške vseh možnih delavnih slojev: bančni uradnik in velikomestni kontorist, kmet in grofovski sluga, lončar in steklar, rudar pa livar, klepar in mornar, pa: Ive, Tome, Božo, Dunko in Ante! Nazadnje sem po prijaznosti načelnika delovne stotnije dobil Hindenburgovce z Ogrske, same kmete, zelo spretne in marljive delavce, prav simpatične tipe iz okolice Stolnega Belega grada.

To so vam rejeni, krepki, rdečelični moške, ki oznanjajo svetu, da na Ogrskem je dosti dobro jesti in piti in tako znane poteze so na njih obrazih... da bi človek mislil, da se gotovo pretaka v njih še dokaj krvi sodobnikov — podložnikov panskkega kralja Kocelja ob Blatnem jezeru...

Ženske ne smejo več prodajati žganja, za to pa tim bolj prodajajo sladkih reči in sadja; ene pa lenarijo, vedno se jih vidi po ulicah, druge perejo in te so še najbolj izbrale!

Lenuharice, ki pohajajo, računajo na vojaško podporo, naj bi poslali na ceste kamenje tolči! — V F. je bilo zelo slabo, dokler so nekatere ženske pohajale in lenuharile; odkar pa tolčejo kamenje na cestah, je S. dobil svoj stari sloves nazaj, pa tudi ženske so zadovoljne, ker zaslužijo po 3 K na dan, zraven tega pa ohranijo

zdravje in dobro ime! — To bo lepo, ko bomo videli naše Dine, Line in Tine v priprostitih oblekah, z vrečo proti deževju in kladivom v roki korakati proti Kemperlišču. Pod sv. M. so prišli na sled zakotni žganjarni, koje je vodil mož iz P. Izdala sta ga nehote dva mladiča, ki sta se ga naluckala tako, da bi bil eden kmalu umrl... Našli so poleg geruša še celo vrečo smodk in cigaret, kojih v uradnih trafikah že davno ni bilo dobiti! Le strogo s takimi zastrupljevalci naroda! — Drugo po starem. Bog in Marija!

Vaš Dr. Marijan.

V vojnem lazaretu na Krasu.

(Izvirno poročilo »Slovenca«.)

Goriško, marca 1916.

Dan je bil tako čudovit lep, sanjajoč v jarkih poljubih mladega pomladanskega solnca. Kraški borovci, neme priče velikih dogodkov domače zgodovine, so tajno med seboj šepetali, morda so si pravili pravljice, morda so snuli snov za veliko junaško epopejo — In tudi tam na bojni črti sta nasprotnika mirovala, zdelo se je kot da je ognjena žrela topov začaral ta mladi mehki solnčni dan. Bojevniki so počivali po prestatem težkem boju in so sanjali v kotu strelskih jarkov o domu, o domovini — Le poljske straže so čuvala — Z župnikom sva počasi stopala naprej, v težke misli zatopljena. Morda sva premisljevala o težkih dneh, ki so šli mimo nas, upala na lepše dni naše domovine, morda sva se jih bala — Morda sva mislila na kaplana, ki je v družbi z dalmatinskim zdravnikom imel čuvati nad faro —

Pred nama se je svetila v solncu kraška metropola, kakor nekda, še veličastnejša se nam je zdela v glorioli bližine topov in bojišča. In tam na levi cerkva Matere božje v Oberšljanu, beleča se med zoranimi njivami, tam, kjer sem nekoč pomagal Izidorju, ki je bil na poti v Italijo, fotografirati Quagliève freske in premisljevali o globokem pomenu in visoki umetniški vrednosti Zupaničevih verzov: Moja duša je židane volje — kot bila bi pila kraški teran. Sedaj služi cerkva drugemu namenu in pričakuje drugih gostov, prirejena je za epidemično vojaško bolnišnico.

Srečujeva avtomobilne kolone, z velikimi rdečimi križi in navadne vozove, ki vozijo ranjence iz zadnjih bojev iz lazaretov v bolnišnice v zaledje. In metropola kraška, kdo bi te več spoznal, praznično obleko si si nadela, nič več težko ni tvoje življenje, ampak čisto mestno, bučno in vrveže.

Nikdar preje nisem videl dekana tako mladostno svežega, s tako trdno vero in upanjem, da prisvetijo naši domovini po težkih, burnih dneh novi boljši dnevi pod novim lepšim solncem. Kraška planota, torišče najljubejših bojev, kar jih pozna svetovna zgodovina, trd oreh za sovražnika, besedo lomečega Laha, ki si je ob kraških skalah že tolikokrat polomil zobe in razbil glavo. In kolikokrat premisljuje duša velepomembne besede visokega dostojanstvenika, ki se je nedavno izredno laskavo izrazil o našem ljudstvu in duhovščini, rekoč, da je bilo le ob tako izborbeno ljudstvo in požrtvovalni njega voditelji in zaščitniki, slovenski duhovščini, mogoče vztrajati naši hrabri armadi toliko časa na tako težkih in nevarnih postojankah, kot je dobrdobska planota.

Preljubka cerkva — — —! Kolikokrat sem hotel že preje obiskati to daleč na okrog znano svetišče sv. Tilha, o katerem gre posebno po Vipavskem govorica, da romajo tja po ustnem izročilu že od pamtveka kraške matere z odraslimi hčarami, da jim izprosijo moža. Sedaj je ta cerkva prirejena v moderno vzorno vojno bolnišnico ogrskega Rdečega križa za težko ranjene vojake. Sploh je cela vasica ena velika bolnišnica, kakor tudi sosednja in sploh vasi tam v okolici. Kmečki domovi zaznamovani z znakom Rdečega križa prirejani kot obvezovališča in prostorne moderne barake, vse okusno in vzorno urejene. Povsod veliki mažarski napisi, mažarski zdravniki, mažarsko oboje. — Vstopimo v cerkev. Postelja pri postelji, prav gosto ena tik druge, prav pri oltarjih. In vendar vse tako v redu, snažno in čisto. Nobena postelja ni prazna, povsod leže nemi trpeči obrazi težko ranjenih borilcev iz zadnjih ljutih bojev na dobrdobski planoti, mnogi nihajoči med življenjem in smrtjo. Ravno zdravniški obisk je. Prijazni stabni zdravnik stopa v spremstvu drugih dveh mu podrejenih zdravnikov od postelje do postelje, pregleduje težke rane, tolaži ljudi in jih bodri. Za vsakega ima tolažilno besedo. In med ranjenci stopa v belih haljah prostovoljne bolniške strežnice, Mažarke, in jim delé krepčila. Leže tu vojaki najrazličnejših narodnosti, najrazličnejših plemen, eden poleg drugega, Slovaki, Hrvat, Rumun skupaj z Mažarom, Slovenec in Čeh skupaj z Nemcem, Poljak z Rusinom itd. Na trpečih obrazih se jim poznajo sledovi velikanskega trpljenja od težkih ran. Zdravnik tolaži starejšega črnovojnika Hrvata iz Reke, kate-rega je zadela 13. t. m. laška granata pri

Sv. Mihaelu v nogo, naj ne obupuje, ker mu bodo ohranili nogo. Tolažimo ga i mil! Udano nam odgovori, da je hvaležen Bogu vsaj da je prišel živ iz boja, kaj, če tudi zgubi nogo. Posebno sem občudoval potrpežljivost Poljaka iz Tešina z zanimivim imenom »Slovena«. Pri Dobrdobu je bil zadet od dveh granat, ranjen je bil težko v nogo, levo ramo in dlan ter desno roko. Vsak gibljaj mu je prizadeval strašne bolečine. Vendar je vse potrpežljivo in udano prenašal ter molil.

Vstopimo v zakristijo, ki služi kot operacijska soba. Zdravniki je ravno dovršili operacijo in iz zakristije so nam prinesli nasproti bolnika še nezvestnega. In tam pri cerkvi! Tam na levi so grobovi — Grobišče je padlih junakov, ki leže tu in snivajo zadnji sen. Zastopniki vseh narodnosti in ljubezni in slogi med seboj. Pregledujemo križe, krog 300 grobov je in nove že kopljejo. Napisi so na njih, ime vojaka, številka polka in stotnije v mažarskem pravopisu. Med njimi nekaj Slovencev naših polkov. Naši Janezi so tu pretvorjeni v Janosze. In med križi židovski znaki s tremi zvezdami in z rimskimi številkami I—V—VI—X v obliki Mojzesovih tabel. Tu počivajo naši ljudje, ki so padli v boju za domovino, za nje svobodo, za nje lepše solnce.

In tam za postojankami naših čet se že potaplja krvavordeče solnce! A vse okrog nas je življenje. Ljudje, kar jih je še doma, delajo na polju s težko mislijo na svoje v srcu, ki se bojujejo daleč, daleč —

In misli naše krožijo osamljene krog tega vojnega pozorišča, težko je srcu — in vendar lahko, kleti sovražnik naroda je vržen nazaj in ne bo teptal naše rodne zemlje.

Vračamo se proti domu z zavestjo v srcu, da so legitimacije držale. Ej, kdo ve, če ne bodo po vojski, ko ne bo cerkev mogočnega priprošnjaka za može hčeram polna več težko ranjenih vojakov, poleg Kraševk romale tudi Vipavke tja sem in bodo celo sosednje Kranjce nastopile to romarsko pot.

Noč pada na Kras. Na levi so se posamezni topovi zopet vzbudili in posamezni težki udarci padajo na trda kraška tla. In bori šumijo — — —

Smrti srbske mladine.

Dopisnik turinške »Stampe« Ferri Pisani je doživel umikanje srbske armade pred Mackensonom in smrtni boj tega naroda. Toda vsa grozota v tem umiranju celega naroda izgine pred spominom, kar je moral videti kasneje.

Najbolj žalostno sliko je videl v vasi Nido na čudovitem otoku Krfu. Ko se je srbski narod pripravljal na smrt, tedaj je po vaseh Stare Srbije klical boben 17, 16 in celo 15-letne dečke. Ko so armado in arhive spravljali čez mejo, so skušali zbrati bodoče može, ki naj bi nosili puško in branili domovino. Že v cvetju mladosti so jih uvrstili v armado, ker nihče ni mogel vedeti, kako dolga bo vojna. Tako se je zbrala armada 30.000 smrti zapisanih rekrutov. Toliko jih je bilo pri odhodu. Drugi že izvežbani vojaki so imeli na potih svojega umikanja svoja zbirališča. Pa naj je bila v njihovih vrstah še tako velika potrnost, vendar so se poslušali povelja, imeli so še častnike, nekteri polki so še imeli zastave ali drugo bojno znamenje, okoli katerega so se vojaki mogli zbirati. Ta armada dečkov pa ni imela niti povelja, niti častnikov, ne zastave... da niti ničesar, da bi potolazila svojo lakoto.

Na albanski meji je čakal na dečke jezdec. Stegnil je roko proti solnčnemu zahodu in je zaklical koloni: »Le dalje v tej smeri! V enem mesecu pridete do morja. Tam boste našli ladje«. In zaobrnil je konja in zdirjal k tistim, kar jih je še ostalo od njegovega polka.

Tako so potovali ti rekruti proti zahodu. Noč in dan so hodili. Od utrujenosti, lakote in mraza je obležalo na stotine teh dečkov. Po svojih taboriščih so vsako jutro puščali mrtva trupla onih, ki so se prejšnji večer tamkaj vlegli k večnemu počitku. Nezaslišano je, koliko pomanjkanja more prenesti človeško bitje. Dečki so jedli travo in drevesno skorjo, toda na cilj jih je prišlo samo 15.000. Potem je prišel čas strašnega čakanja. Marsikdo, ki je napol mrtev prišel na obalo Adrije, se je zgrudil, da nikdar več ne vstane.

Ko je prišla ladja, da jih prepelje na Krf, so jih našli še 9000; 9000 potujočih mrtličev in po 24 urni vožnji so bili pri otoku. Toda kratka vožnja je še marsikteremu vzela življenje. Oni, ki so toliko časa morali stradati, so podlegli nenadni smrti, ko so se končno mogli najesti. Ta žalostna pošiljatev je bila namenjena za vasico Nido. Tu so pod olive in oranže na čarodejnem otoku izkrcali, kar je še ostalo živega od te smrti posvečene čete.

Minil je mesec. Kdo ve, koliko teh najbolj bednih bi se dalo rešiti: Vsakdo

bi potreboval sobe, postelje, bolniške oskrbe, mleka in nežne postrežbe. Krf vsega tega ni nudil. V začetku je bil za vse umirajoče samo en zdravnik. Kmalu je prišlo več požrtvovalnih mož, toda smrt je že opravila svoje delo. Preveliko pomanjkanje je vzelo telesne sile. Položili so jih v postelje: umrli so. Dali so jim jedi za lakoto: umrli so. Imeli so solnce, da bi ogreli svoje prezeble ude: umrli so. Slika groba v vonju rož. Čakanje na smrt je vse te dečke izenačilo. Po šatorih leže tesno drug poleg drugega in življenje v njih ugaša počasi. Njihov obraz nima več izraza, samo oči so široko odprte, kakor da gledajo vse prestane grozote.

Ob obali stoji mrtvaška ladja »San Francesco d' Assisi«. Čaka na žalostni tovor mrtvih mladeničev, da jih daleč zunaj potopi v morje. In ko je pripravljena za svojo žalostno vožnjo, tedaj ji brodovje v luki salutira v znak spoštovanja. Kakšna ironija se reši iz te usode! Ta cela setev mladih ljudi dobi morje za grob in ti mrtvi so otroci naroda, ki je mislil, da se v svojih mejah na suhem zaduši, obdan od Albancev, Avstrijcev, Rumunov, Grkov in Bolgarov. Srbske mrtlice izročajo ravno tistemu morju, do katerega so hoteli s tako vročim naporom priti njeni živeči.

Iz življenja generala Kusmaneka v ujetništvu.

Te dni, ko je minulo leto, odkar je padla przemyslska trdnjava, bo marsikoga zanimalo zvedeti kaj več, kako se godi v ruskem ujetništvu junaškemu branilcu Pezemysla, generalu inf. Hermannu Kusmaneku pl. Burgenstädten. Naš sotrudnik je imel priliko govoriti o tem z bližnjo generalovo sorodnico in po njeni ljubeznivosti moramo podati našim čitateljem naslednje podrobnosti:

Na vprašanje, kako se počuti general in kako se mu godi, je dama odgovorila: »Hvala Bogu, generalu se godi boljše, nego smo mislili, vendar pa ne tako, kakor utegne misliti večina naših rojakov. Na naše veliko veselje smo mogli pa šele te dni doseči, da se je izpolnila generalu njegova najnujnejša želja, da je bil prestavljen iz Nižnega Novgoroda; to se nam je posrečilo po posredovanju gospe pl. Rosty, ki je imela priliko obiskati generala na svojem potovanju po Rusiji kot zastopnica Rdečega križa in izposlovati potem na ruskem vojnem ministrstvu njegovo prestavo. A začnem naj od konca.

Predno je bila porušena radijska postaja v Przemyslu, nam je poslal general Kusmanek kot zadnji pozdrav iz trdnjave, ki jo je zmagala lakota in ne sovražnik, naslednje naznanilo: »Sedaj dolgo časa ne boste ničesar čuli o meni. Sem zdrav, bodite brez skrbi. Herman.« Seveda nas je kljub temu pomirjevalnemu naznanilu mučila težka skrb zanj. Najhujiši čas je bil za nas tedaj, ko nismo dobili od njega nobenega poročila. Šele ko je bil general na poti preko Lvova v Kijev, smo prejeli od njega zopet kratko obvestilo. Priznati treba, da se je izkazal poveljnik ruske oblegovalne armade, ki je po porušenju trdnjaviških zgradb prišel v Przemysl, kot kavalir od glave do nog. Izkazal je sovražniku čast s tem, da je pustil častnikom sablje ter se je tudi drugače potrudil zanje. Stanovanje trdnjaviškega poveljnika se je seveda preiskalo in pretaknilo, vse, kar je bilo zaklenjenega vlomilo in celo poveljstvo obrnilo narobe — iskali so važnih listin; toda potem se je stanovanje zaklenilo in zapečatilo. Manjkala ni najmanjša stvar. Samo podstrešje in klet sta bila oplenjena. Zbirke, spominki in druge vrednosti, ki jih je zbral in hranil general z veliko ljubeznijo, so ostale nedotaknjene. Sploh se je generalu Kusmaneku dobro godilo, dokler je bil pod oblastjo tega gosпода.

Iz Kijeva so prepeljali generala Kusmaneka v Nižni Novgorod in tu se je na en mah spremenilo postopanje nasproti njemu. Za stanovanje se je določil generalu najprej hotel, v katerem so bile cene neverjetno visoke. Kasneje se je preselil general Kusmanek s svojim spremstvom, sestoječim iz adjutanta nadporočnika pl. Schlegel in dveh slug, v zasebno stanovanje v mestu, kjer jim je preskrbovala hrano vdova nekega zdravnika, ki je stanovala v bližini. Ta idila je pa trajala le malo časa. Nekega dne jim je visok ruski častnik namignil, naj pripravijo svoje kovčke. In sedaj so jih spravili s štirimi drugimi vojnimi ujetniki, med njimi nemški polkovnik in nemški generalstabsni stotnik, v zapuščenem neopremljenem šolsko poslopje na mestni meji. Postopanje je bilo vidno slabše. Po zavzetju Črnovic po naših četah so se vsem častnikom odvzele sablje, navodoma za kažen radi krutosti, ki so jih Avstrijci izvršili na ruskih vojaki. Hrana je bila slaba in večinoma mrzla. In to po naporih in pomanjkanju za časa obleganja, ko je v trdnjavi vladala lakota! Ko so naše čete osvojile Przemysl, sta se peljali generalova hčerka Hertha in generalova

sestra v Przemyslu, da preskrbita prevoz pohištva na Dunaj — saj general Kusmanek pač ne bo več poveljnik trdnjave. Tedaj sta našli na generalovi mizi naročilni list, ki ga je napisal njegov sluga, na sanatogen, natron, bromural in podobno, kar dokazuje, da njegov želedec in njegovi živci tedaj niso bili baš v najboljšem stanju. Zato smo se bali hudega. Njegova žena je tudi takoj poslala zabojček sanatogena, ki ga seveda general ni dobil. Pa tudi ni bilo potrebno. Mir po prenapornem delu, po težkih skrbih in mukah začasa obleganja je blagodejno deloval. Za Božič poslana fotografija nas je pomirila glede njegovega sedanjega zdravstvenega stanja. Sedaj je tudi glede hrane boljše, odkar so si gospodje ustanovili majhno častniško menažo ter skrbili za telesno dobrobit generala avstrijski ognjčar.

Generalovo življenje poteka izredno enolično. Saj so gospodje popolnoma odrezani od ostalega sveta in ne smejo čitati ruskih listov, kamo-li druge. Vsak dan sme general v spremstvu svoje »guvernanke« — tako imenuje general rusko stražo — eno uro v mesto na izprehod. Ostali izprehodi se omejujejo na hišno dvorišče, kjer gospodje stanujejo. Edino izpremembo mu nudijo pisma, ki jih pričakuje z vročim hrepenenjem, čeprav ne vsebujejo vsega, kar bi mu radi pisali. In potem slovesni dnevi! Tako se je zbrala dne 18. avgusta, na rojstni dan našega vladarja in obenem dan, ko je bil general poklican v službo z wienneustadtske akademije, mala družba krog priproste, s cveticami okrašene mize ter je general izrekel napitnico Njegovemu Veličanstvu. Poseben praznik je bil za generala 8. november 1915. Ta dan je praznoval general Kusmanek svojo srebrno poroko. Zgodaj zjutraj se je podal s svojim adjutantom v katoliško cerkev, kjer je prisostvoval svetli maši. Nato so mu čestitali njegovi tovariši častniki in mu v znamenje spoštovanja poklonili dva 70 cm visoka šopka margarit — mirt ni bilo dobiti. Na potu iz cvetličarne so cvetlice ob mrazu 15 stopinj R. seveda močno trpele, a nekaj najlepših cvetov je poslal general svoji soprogi, ki živi sedaj pri svoji omoženi hčeri v Rabu. Da šopek mirt, ki ga je poslala poveljnikova soproga, ni dospel na svoj cilj, se ni čuditi — bil je namreč srebrn in šel je v Rusijo. — Tudi Božič je moral general Kusmanek praznovati sam, ločen od svoje tako drage družine. Dobil je pa v dar veleumetno iz lesa izrezljano 170 cm visoko luč, na kateri je pridno delal nadporočnik pl. Schlegel, po poklicu arhitekt, več mesecev.

Po novem letu se je izpolnila velikokrat izražena generalova želja. Njegov zet, stotnik Pavel Soos pl. Badok, ki je kmalu po padcu Przemysla istotako prišel v ruske roke, je bil na generalovo željo premeščen iz ujetniškega tabora v Jekaterinostlav v Nižni Novgorod. »Srečno združena« — Herman, Pavel, sta poročala v domovino. Zelo vesela sta bila oba gospoda, ko sta zvedela, da sta medtem zopet avanzirala: Postala sta namreč eden oče, drugi pa stari oče.

Sicer je pa general Kusmanek dobro porabil čas. Z veliko marljivostjo je pisal zgodovino Przemysla. Ko je delo dovolj daleč uspelo, je je ruska vlada zaplenila. Tako je zgodovina izgubila najodličnejši opis junaškega boja, ki mu ga ni para. General Kusmanek sam je bil nad tem neutolažljiv. Sedaj ne more ničesar drugega, nego hrepeneti po domovini. Pa če Bog da, ni več daleč čas, ko bo naše zmagovito orožje našim ubogim prežnancem odprlo pot domov. S tem je dama zaključila pogovor.

Ko pride čas vrnitve, bomo priredili našim junakom, in med njimi še posebno generalu Kusmaneku, tak sprejem, kakor ga zaslužijo možje, katerih se je sovražnik bal in jih spoštoval, svoji pa so jih ljubili in častili. Generala Kusmaneka bomo vsikdar slavili kot zmagovalca, kajti četudi ni mogel rešiti trdnjave, je pa sijajno rešil čast Avstrije!

Vojska z Italijo.

AVSTRIJSKO URADNO POROČILO.

Dunaj, 23. marca. (K. ur.) Uradno: Nobenih posebnih dogodkov.

Namestnik načelnika generalnega štaba: pl. Höfer, fml.

Zastrupljene laške laži.

Dunaj, 24. marca. (K. u.) Iz vojnega tiskovnega stana: »Matin« objavlja sledečo brzojavko iz Londona: Brzojavke iz Milana, ki so jih objavili vsi listi, poročajo o nečudenih činih tistih avstrijskih letalcev, ki so preleteli nedavno Jadransko morje. Ko so odleteli letalci, so našli na cestah zavoje bonbonov. Guverner v Bologni je pustil bonbone kemično preiskati. Dognali so, da obsegajo milijone kali nalezljivih bolezni. »Temps« potrjuje to lažljivo poročilo v sledeči brzojavki iz Bologne. Divizijsko poveljstvo v Bologni potrjuje, da so metali avstrijski letalci ob svojih zadnjih poletih nad ozemljem Ferarre in Ravenne bonbone, ki

so obsegali kali nalezljivih bolezni. Analiza v Codigore je odkrila veliko število bacilov, ki so bili namešani v škrob in v sladkor. Bacili so bili preenakomerno zmešani, da bi se moralo sklepati na slučaj. Ta infamen nastop se je naznanil prebivalstvu, da postopa previdno in da pazi posebno na otroke.

To poročilo enostavno le beležimo; izmišljeno je tako nerodno, da ni vredno formalnega dementija. Take ideje se morejo očitno pojaviti le v deželi, v kateri povestnici sta igrali tako veliko vlogo bodalce in strup.

Malo umikanje Italijanov pri Tolminu.

Lugano. Italijansko časopisje izkuša oslabiti italijanski neuspeh pri Tolminu. »Secolo« zagotavlja, da to malo umikanje ni vznemirljivo, marveč je le moder ukrep italijanskega vojnega vodstva, da se izogne nepotrebnim človeškim žrtvam. V tem smislu piše »Corriere della Sera« in pravi, da so se umaknili Lahij prostovoljci. Italijani so ostali na tolimskem griču, dokler so nameravali ostati, toda sovražnik je pomnožil svoje baterije severno od Tolmina, vsled česar so postojanko umaknili za 500 metrov.

150.000 Italijanov oproščenih vojaške službe.

Lugano. Milanski listi poročajo: Vojni minister je izjavil na vprašanje socialista Ferrija, da so v italijanski armadi od službe na bojni črti oprostil po stanju 1. januarja 1916 150.000 mož.

Izpremembe italijanske generalitete.

Rim, 24. marca. (Kor. ur.) Umrl je generalni major Zanchi, upokojen je generalni poročnik Pedotti, poveljnik milanskega armadnega zbora postane generalni poročnik Angelotti; dosedanjí poveljnik Sabelli je premeščen v Turin.

Izgube italijanskih častnikov.

Lugano. Italijanski general Zanchi si je pretresel možgane. Bersaglierski polkovnik Fasoli in artiljerijski major Morelli sta padla. Višji štabni zdravnik profesor vojne bolnišnice v Padovi, in štabni zdravnik profesor Barnabe sta umrla na nalezljivi bolezni. Na letališču Malpensa pri Turinu je padlo Voisinovo dvokrilno letalo, ki se je razbilo. Pilot je mrtev.

Cadorna potuje.

Genf. Iz Pariza: Cadorna potuje v London, od tam se vrne s Kitchenerjem. V torek ga sprejme belgijski kralj Albert na belgijskih tleh, v sredo se posvetojuje s Salandrom in s Sonninom.

Rotterdam. »Courant« poroča 22. t. m.: Cadorna si jutri s kraljem Albertom in s kraljico Elizabeto in z vojnim ministrom ogleda čete na bojišču.

Lugano. »Secolo« poroča 21. t. m. iz Londona: Cadorna pride v London 22. t. m. ob 3⁴ na 4. popoldne. Na kolodvoru ga sprejmejo lord Kitchener, maršal French in laški poslanik marchese Imperiali. »Corriere della Sera« pa poroča iz Pariza 21. t. m.: Cadornovo potovanje v London je odgodeno. Ogleda si marveč z Joffrejem francosko bojno črto.

na Balkanu za obnovitev Srbije.

Predlog generala Porra v pariškem vojnem svetu.

Curih. »Secolo« poroča iz Pariza: General Porro je predlagal vojnemu svetu v Parizu, naj določi vsaka vlada četverosporazuma svoje zahteve in kako naj se hitro konča vojska.

Četverosporazum — vojaška zveza.

Lugano. Laški dnevniki nestrpno pričakujejo uspehov pariškega posveta. »Tribuna« opozarja na izredno važnost posveta, ki mogoče odloči svetovno vojsko. Gre za to, da se strnejo izkušnje na vseh bojiščih in da se izvede nato akcija. »Idea nazionale« trdi, da se namerava rešiti težavno in sitno vprašanje o ustanovitvi vojaške zveze.

Lugano. Salandra odpotuje 24. t. m. v glavni stan, kjer ga zasliši kralj. V Turinu se sestane s Sonninom. V Pariz odpotuje 26. t. m. s posebnim vlakom. Vrneta se v Rim 30. t. m. V italijanskih poslanskih krogih se zopet govori o izpopolnitvi ministrstva z vstopom Bissolati in drugih članov levevice v ministrstvo.

Prvi italijanski oboroženi trgovinski parnik.

Lugano. Italijanski parnik »Giuseppe Verdi« je zapustil kot prvi oboroženi trgovski parnik New York in se odpeljal v Neapelj in v Genova. S parnikom se vozi le 173 potnikov, medtem ko se je peljalo zadnjič z njim 1500 potnikov.

Grška in Italija.

Bern, 24. marca. (Kor. ur.) »Agence Havas« poroča iz Aten: V seji zbornice 20. marca je pozval poslanec Spiromilos vlado, naj pojasni prodiranje italijanskih čet proti Tetelinu. Min. preds. Skuludis je odgovoril: Italijanski poslanik v Atenah je izjavil pismeno, da italijanska armada pri Valoni ne prekoprači naše severne meje. Epir, nedeliv

del Grške, se ne nahaja v nobeni nevarnosti.

Vojska z Rusi.

AVSTRIJSKO URADNO POROČILO.

Dunaj, 23. marca. (K. ur.) Uradno: Nobenih posebnih dogodkov. Namestnik načelnika generalnega štaba: pl. Höfer, fml.

NEMSKO URADNO POROČILO.

Berlin, 23. marca. (Kor. ur.) Veliki glavni stan:

Rusi so preložili svoje glavne napade v včerajnje večerne in ponočne ure. Večkrat so prodirali z močnimi silami proti našim postojankam pri mostišču Jakobovo na obeh straneh železniške proge Mitava—Jakobovo, štirikrat proti naši črti pri jezeru Vidzi. Medtem ko so na bojni črti severnozahodno od Postavega, kjer se je povišalo število privedenih ujetnikov na 14 častnikov in 889 mož, pač radi brezmernih krvavih izgub opustili večje napadalne poizkuse, so ponovno naskakovali z novo silo med Naroškim in Višnjevskim jezerom. Čeprav so Rusi zastavili veliko ljudi in porabili obilo municije, vendar tudi v teh napadih in v številnih posameznih podjetjih na drugem mestu niso dosegli niti najmanjšega uspeha nasproti neomajljivi nemški obrambi. Vrhovno vojno vodstvo.

RUSKO URADNO POROČILO.

Petrograd, 20. marca. Pri Kangerskem jezeru je poskušal nek nemški oddelek udreti v naše vrste, razkropil ga je naš ogenj. Pri Dvinsku je došlo na posameznih odsekih od ljutih artiljerijskih in pehotnih bojov. Sovražne napade južno od jezera Dvrijski smo odbili. 5 km. vzhodno od Tverea smo odbili sovražne napade in zaplenili dve strojnici. Med jezeri Naroč in Višnjev so naše čete po boju zasedle vas Zanoč in del sovražnih jarkov pri vasi Ostrovlany. V Galiciji ob Dnjestrju so osvojile naše čete po artiljerijski pripravi z močnim sunkom jarke ob mostišču vzhodno od vasi Mihalce, 4 km. zahodno od Ušječka.

Petrograd, 21. marca. Uradno: Pri Dvinsku trajajo živahni topniški boji dalje. Vzhodno od Tverea smo odbili sovražni napad na vas Velikoje Sejo. Vzhodno od Goduziskov so vzele naše čete vrsto naprej potisnjenih sovražnih jarkov pri Buzilisku (10 km. severozahodno od Postavega).

Pri osvojitvi mostne utrdbe pri Mihalcih (zahodno od Ušječka) smo zaplenili 2 topa in drug material. Večina branilcev mostne utrdbe je padla v požnjem boju.

FRED MOČNEJŠIMI RUSKIMI NAPADI.

Berlin. Iz velikega glavnega stana se poroča »Deutscher Tageszeitung«: Ljuti bobneči ogenj pri Postavem dokazuje, da Rusi najbrže še pomnože svoje napade. Pričakuje se, da nastopijo Rusi z novimi silami.

RUSI RAZBREMENJUJEJO FRANCOZE.

Rotterdam. Car je zasljal francoskega veleposlanika v posebni avdienci. Veleposlanik je carja nujno prosil, naj razbremeni Rusija Francoze.

ANGLEŠKO SVARILO RUSOM.

Rotterdam. Polkovnik Repington svari v »Timesu« Ruse radi njih ofenzive. Izjavi: Bodisi že kakor hoče, od svojega ruskega zaveznika pričakujemo, da ne izpreminja vedno svojih načrtov in da ne poizkuša olajšati našega položaja s predčasno ofenzivo na vzhodu. Boljše store, če nadaljujejo svojo organizacijo, kakor da predčasno napadajo.

SUHOMLINOV Odstavljen kot član državnega sveta.

Petrograd, 24. marca. (Kor. ur.) Petrograjska brzojavna agentura poroča: S carjevim ukazom je odstavljen nekdanji vojni minister Suhomlinov kot član državnega sveta.

ZMEDE V RUSIJI.

Stockholm. V Rusiji se širijo zopet vznemirjače govorice o razpustu dume, o izpremembah vlade, o vojaških odkritjih, o sporih z zavezniki, o lakoti, ki se ne more več prikrivati. Vrhovni poveljnik moskovskega vojaškega okraja je zagrozil častnikom in vojakom z vojnim sodiščem in s strogimi kaznimi, če širijo službene vesti.

NEMIRI V PETROGRADU.

Stockholm. »Rečj« poroča: Hvostovi agenti hujskajo v petrograjskih mestnih delih Vazilevski in Ostrov na pogrome proti ljudom in liberalnim trgovcem. Spopadov je bilo že več. V delavskem mesnem delu so demonstrirali delavci proti draginji. Prepevali so revolucionarne pesmi. Policija je prišla neko žensko; neki delavec, ki jo je hotel oprostiti, je ustrelil nato policijskega mojstra. Delavci so nevarno ranili dva policista, ki sta lovila morilca. Resni na-

stopi so se zgodili tudi v Putilovih tvornicah.

RUSIJA IN POLJAKI.

Krakov, 22. marca. »Dzienik Kijowski«, rusofilno glasilo, prinaša razgovor z naprednim poslancem Demčenkem, ki je izjavil, da v sedanjem zasedanju dume ne pride v razpravo predlog, da se odpravi protipoljske zakone. Če se naj te zakone odpravi, bi morali revidirati celo vrsto postav. Sicer pa je velika večina dume in državnega sveta za odpravo protipoljskih postav.

Boji na zahodu.

NEMSKO URADNO POROČILO.

Berlin, 23. marca. (Kor. ur.) Veliki glavni stan:

Uspeh pri gozdu Avocourt smo izpopolnili z zasedbo francoskih opiralšč na pobočju južnozahodno od Haucourt. Privedenih je približno 450 ujetnikov. V ostalem se splošna slika ni izpremenila.

Vrhovno vojno vodstvo.

Francosko uradno poročilo.

21. marca ob 3. popoldne: V Belgiji smo pregnali s protinapadom sovražni poizvedovalni oddelek, ki je vdrl v naše črte severno od mostu Boesinghe. Topništvo je delovalo v Argonih na južnih robih gozda Cheppy. Zahodno od Moze so ponovili Nemci ponoči večkrat svoje napade na bojno črto Avocourt—Malancourt, kjer se neprestano strelja s težkimi krogli. Napade je podpiralo metanje gorečih tekočin, ki so jih metali vojaki s posebnimi aparati. Kljub težkim izgubam, ki jih je zadal naš ogenj sovražniku, se je polastil v boju moža z možem južnozahodnega dela gozda Malancourt zasedenega po naših, ki nosi ime gozd Avocourt. Izjalovili so se vsi napori sovražnika, da bi planil iz gozda. V ostalih verdunskih odsekih mirno.

21. marca ob 11. uri ponoči: Na levem bregu Moze se obstreljuje dalje pri Malancourt vas Esnes in višina 304. Naše topništvo odločno odgovarja. Sovražnik ni podnevi ničesar podvzel. Od časa do časa prekinjeno obstreljevanje vzhodno od Moze in na planoti Woevre. Podnevi je sestrelil neki naš letalec neko nemško letalo, ki je padlo goreče pri Douaumontu. Ponoči na 21. t. m. so obstreljevali naši letalci kolodvore Dun ob Mozi in Audun-Le Roman, kakor tudi Pivace pri Vigneulles.

Pariz, 22. marca. Ob 3. uri popoldne: Zahodno od Moze zelo živahen topniški boj pri Malancourt-Esnes in pri višini 304, posebno ljut na griču Haucourt. Vzhodno od Moze silovit topniški ogenj pri Vaux-Damloup. Ponoči nobenega pehotnega boja. Na ostali fronti je bilo ponoči mirno.

Nemški uspehi pri Avocourtu.

Berlin. »Berliner Lokalanzeiger« poroča iz velikega glavnega stana: Uspeh, ki so ga priborile bavarske in württemberske čete 20. t. m. zahodno od Moze in v gozdih pri Malancourtu in Avocourtu, ogroža francosko postojanko severno od višine 304, ki je najvišja točka vreči podobnega ozemlja, ki obsega gozde Malancourt in Bethincourt. Nemci so obkolili to ozemlje od treh strani. Naši so napadali 20. t. m. popoldne ob šestih iz starih postojank z Bavarci in Württemberžani, ki so do desetih zvečer prodrl tri sovražne črte. Ujet je med drugim neki brigadni poveljnik s celim štabom. Plen: do 50 strojnic. Vseh Francozov so ujeli naši pri Verdunu zdaj 30.150.

Odločilen udarec pri Verdunu.

Curih. Francoski vojaški krogi pričakujejo odločilnega udarca proti Verdunu, ki mogoče omogoči, da obkolijo Nemci trdnjavo.

Bukarešt. »Giornale d'Italia« poroča: Na pariških posvetih sklenejo Francozi s svojimi zavezniki dogovor, naj jim prihite z orožjem na pomoč, da se izvede tam lahko odločilen udarec proti Nemcem. Cadorna je odpotoval zato v Pariz. Poveljevali bi vsi vojskovodje sporazuma.

Okoli Verduna.

»Berliner Tageblatt« piše: Ne moremo si predstavljati množino čet, ki so nakopičene po popolnoma razrušenih vaseh, mrzličnega vrvenja po cestah, gozdovih in postojankah. Z veseljem vznemirjenjem korakajo nove čete mimo orjakov največjega kalibra, že leto in dan vzdanih 38 cm topov. — Stotnje same so tako močne kot nikoli, preskrba je izvrstna. Mnog dan pride na stotnijo 350 funtov mesa, 3½ funta na moža. Poleg tega dobi stotnija še 600 litrov kave na dan.

»Bund« piše: Napad na postojanke pri Verdunu traja že četrti teden. Ker se ta operacija vrši z oblegovalnimi sredstvi, se pomika bojevanje le počasi naprej. Nikakor pa se ne more govoriti, da so boji običali ali da se je nemška ofenziva izjalovila.

Francija upa na srbsko pomoč.

Genf. Francozi zelo veliko upajo od dohoda srbskega kraljeviča v Pariz. Priča-

kujejo, da se pogodi kraljevič radi nastopa Srbov na Francoskem.

Berlin. »Kölnische Volkszeitung« poroča: Kraljevič Aleksander je izjavil rimskemu zastopniku ameriškega časopisa, da je izgubila Srbija, odkar divja vojska, eno petino svojega prebivalstva, ostale štiri petine umre za lakoto, če se ne obnovi srbska država. Potuje v glavna mesta sporazuma, da izposluje primerno vojaško akcijo.

Več francoskih generalov odstavljenih.

Genf, 23. marca. Iz Pariza se poroča: Novi vojni minister je odstavljen več generalov. Gallieni se je vedno branil to storiti.

Pariški posvet traja le dva dni.

Lugano, 24. marca. (Kor. ur.) Pariški posvet, ki se ga udeležita ministr. preds. Salandra in zunanji minister Sonnino, bo trajal le 2 dni. Gospodarskih zadev ne bo obravnaval, marveč se pridruže posebnemu posvetu, a čas zanj se še ni določil.

Londonska pogodba ostane tajna.

Rotterdam, 22. marca. Da se izogne nepotrebnim vprašanjem, je sir Grey izjavil, da je po pogodbi izključeno povedati podrobnosti znane londonske pogodbe.

Na Balkanu.

AVSTRIJSKO URADNO POROČILO.

Dunaj, 23. marca. (K. ur.) Uradno: Nobenih posebnih dogodkov. Namestnik načelnika generalnega štaba: pl. Höfer, fml.

Letalni napad na Valono.

Berlin. »Berliner Tageblatt« poroča iz Valone: C. in kr. mornariški letalci so poleteli 21. marca nad Valono, kjer so metali bombe na hiše in druge vojaške naprave, kakor tudi na italijanske ladje v pristanišču. Letalci so se vrnili nepoškodovani, dasi so ljuto streljali nanje.

Pri Solunu.

Lugano. V ponedeljek so francoske kavalerijske patrulje trčile pri Gjevgljiju na sovražne prednje straže. Sledil je nevažen boj. Gromeli so tudi topovi, a boj so kmalu prekinili. Nemci se pripravljajo dalje. Pri Marici so zgradili veliko zrakoplovno lo-po, kjer zaposlujejo 1200 delavcev. Pri Ksantiju so postavili 42 cm možnarje. Sporazumne čete pričakujejo v kratkem napada Nemcev in Bolgarov.

Atene. Po dolgem odmoru so pripeljali 21. t. m. prvič zopet 186 ranjencev v Solun. Ranjeni so bili ob napadih proti prvim vojnim četam.

Napad na Radoslavova.

Lugano, 22. marca. »Corriere della Sera« poroča iz Bukarešte: Dne 18. t. m. je v sofijskih ulicah nek poštni uradnik, Ivanov po imenu, oddal dva strela na ministrskega predsednika Radoslavova, ki se je peljal v kočiji. Kočija je ranjen. Prihiteli dijaki so preprečili, da ni še tretjič ustrelil.

× × ×

GRŠKA.

Vladno glasilo o položaju.

Budimpešta, 23. marca. Mednarodna brzojavna agentura javlja iz Aten: Vladno glasilo »Athina« se peča s položajem in pravi, da veliki interesi dežele zahtevajo, da se Grška postavi na stran osrednjih velesil. Zemljepisni položaj in pomanjkanje živil pa sili Grško, da sedaj prenaša nasilno vladno entente. To bi se lahko preprečilo, če bi v Grški vladali dalekovidni državniki. Kriva je le zaslepljena politika Venizelosova, da se Grška v tem trenutku ne more bojevati na strani osrednjih sil. Če bi bili utrdili nekaj otokov in primerno povečali vojno mornarico, bi se lahko brez ovir pridružili osrednjim silam. Venizelos pa je ves denar, ki je bil dovoljen za narodno obrambo, porabil za druge namene. Grška sedaj ne more ravnati po svoji prosti volji, toda to se bo predručilo v prav bližnji bodočnosti. Grška bo vrgla raz sebe ententin jarem in bo zopet storila, kar bo hotela.

× × ×

Bolgarija in Rumunija.

Sofija, 24. marca. (Kor. ur.) »Utro« objavlja intervju s finančnim ministrom Tončevom glede na razmere v Rumuniji. Minister je rekel: okolnost, da se je naročilo rumunskemu poslaniku Deruzi, naj odločno izjavi bolgarski vladi, rumunska vlada želi, da se nadaljuje dosedanje dobre sosedne razmere, dokazuje, da so razmere zelo prijateljske. Rumunska vlada je naročila še poslaniku, da podčrta svojo željo, naj uvede pogajanja glede na sporazum o gospodarskih vprašanjih. Izjave Deruzija je sprejela bolgarska vlada z velikim zadovoljstvom.

Turški list o Rumuniji.

Bukarešt, 23. marca. »Ziua« poroča iz Carigrada: Turški list »La Defense«

se bavi v članku, ki vzbuja znatno pozornost, s stališčem Rumunije. Pravi, da ententa ne zaupa več Rumuniji, čeprav ji je zmetala milijarde denarja. Ententa se z Rumunijo ne bo mogla tako igrati kakor z Grško, ker je rumunska vlada odločena odločno zavrniti vsak poizkus, ki bi hotel kršiti rumunsko suverenost ali ugled. Rumunska vlada ne bo storila napake kakor ob začetku vojne, ko je na Balkanu izgubila vodilno mesto, ker ni poslušala nasveta ranjkega kralja Karola. Ne bo se spustila v pustolovščino, iz katere ne bi našla izhoda.

Ententa hujska v Dobrudži.

Bukarešt, 22. marca. »Grazer Volksblatt« poroča: Dogodki v Dobrudži vzbujajo vedno večjo pozornost, ker so si vedno bolj na jasnem, da se hoče z umetno agitacijo napraviti spor, t. j. bolgarsko prebivalstvo z nasilstvom naščuvati k upor v upanju, da izzovejo Bolgarijo in tako Rumunijo zapletejo v vojsko na strani entente. To obžalovanja vredno hujskanje, katero trezno misleči rumunski krogi ostro obsojajo, vodi po naročilu francoskega poslanika njegov zet prefekt v Silistriji. Rabi najbolj podla sredstva, da razdraži bolgarske kmete in jih zapelje do zločinov.

Rumunski proračun.

Bukarešt, 22. marca. (K. u.) Kakor poroča nek list, znašajo prejemki in izdatki rumunskega državnega proračuna 655 milijonov 719.300 lejev.

Rumunska prepoved.

Bukarešt, 22. marca. (K. u.) Zbornica je sprejela zakonski načrt, ki prepoveduje izvoz žita in moke.

× × ×

VELIKOSRBSKE ŽELJE.

»Pester Lloyd« prinaša iz Belgrada: Ko so se avstrijske čete umaknile iz Belgrada in Srbije, je srbska vlada v zvezi s svojimi strankami sklenila od entente zahtevati, da se novi kraljevini Srbiji priznajo: Bosna in Hercegovina, Banat in Bačka v južni Ogrski v obsegu nekdanje srbske vojvodine in temišvarskega Banata, Hrvatska, Slavonija, Kranjska z glavnim mestom Ljubljano, Istra in Trst, Dalmacija z glavnim mestom Dubrovnikom (Kotor naj bi dobila Črnagora). Severna Albanija z glavnim mestom Dračev; usoda Skadra, katerega je zahtevala Črnagora, naj bi zaenkrat ostala nerešena.

Ta program so srbski poslani izročili ententnim vladam in poudarjali, da bo na Balkanu le tedaj mir, če se ustanovi velika Srbija, ki bo obsegala vse srbske in jugoslovanske dežele.

Italiji niso povedali, da so izročili to spomenico. Pač pa je Italija neke druge morala izvedeti za ta program, ker je italijanski poslanik v Nišu protestiral proti demonstracijam proti Italiji. Rekel je, da Italija dobro ve, da je srbska vlada stavila te zahteve in da za demonstracijami proti Italiji ne stoji nihče drugi kakor srbska vlada.

Ko so spomenico izročili Greyu, je ta rekel, da se ne more izjaviti, ker je v nji dosti novih in neznanih vprašanj, ki še niso na dnevnem redu. V Parizu so srbskemu poslaniku Vesniču namignili, da spomenico sicer jemljejo na znanje, da pa se že iz ozira na Italijo ne kaže o nji začeti razgovora.

Najbolj jasen pa je bil ruski zunanji minister Sazonov, ki se je čutil, da Srbija ne zahteva tudi Rima in Moskve; misliti si mora, da je gospod Pašič bolan na veličju, ker sicer ne bi delil medvedove kože dokler je medved še živ.

Sazonova izjava je bil mrzel curek, pa Pašič ni odnehal in začela se je velika propaganda, da po Italiji, Franciji in Rusiji pripravi javno mnenje, da pritisne na vladno. Začeli so z Italijo, ki pa je to poslanstvo zelo neljubeznivo sprejela. Poslanstvo je odšlo v Pariz in London. Pašič je še vedno delal, posebnega je podpiral bivši dunajski poslanik Jovanovič. V Atene in Bukarešt so poslali več vseučilišnih profesorjev. Pašič je svojim poslancem naročil, naj evropski javnosti zlasti to pravijo, da bo imela Srbija na Balkanu in v avstrijskih deželah veliko kulturno misijo. Francoski in Angleški naj govore o velikih koristih, ki ju bosta imeli, če se Srbija poveča.

Pa kjer so govorili, so našli le malo poslušnih ušes. Profesor Cvijič se je v Londonu zelo trudil s peresom in besedo, pa je končno zahteval, da ga odpokličejo, ker je ves trud zastoj. Angležev da ne more ozdraviti od njihovih »fiksnih« idej in predsodkov.

Največji odpor je Pašičev program našel v Rusiji, kjer se je vlada takoj v začetku ustavila in srbskim apostolom povedala, da ne rabi nobenih nadaljnjih pojasnil, ker so ji srbske razmere prav dobro znane. Sazonov je brzojavil ruskemu poslaniku v Nišu, naj bivši ministrski predsednik Stojanovič in pro-

fesor Velič ne hodita iz Rumunije v Rusijo, ker je ruska vlada pred kratkim doživela neprijetne izkušnje s Hrvatoma Supilom, ki je rusko časopisje skušal naščuvati proti ruski vladi.

Stojanovič in Velič pa sta bila že v Rusiji in posrečilo se jima je, da so ju poslušali časnikarji. Miljukov jim je vedno nasprotoval. Njunemu delu so napravili konec vojni dogodki v Galiciji in na Poljskem. V Rusiji niso imeli več časa, da bi razmišljali o srbskih željah. Pa tudi v Srbiji je Pašičev program zadela ista usoda, kajti lanskega septembra in oktobra se je začel boj za obstanek Srbije same.

Vojska s Portugalsko.

Krvavi poulični nemiri na Portugalskem.

Amsterdam. Iz Londona poročajo o resnih nemirih na Portugalskem. Rojalisti in delavci ostro nastopajo proti vladi. Ko so vojaške oblasti razpustile nek shod, so se delavci krvavo stekli s vojniki na cesti. Vojaki niso hoteli nastopiti z orožjem. Nad nemirnim delom Portugalske so proglasili oblegovalno stanje. Draginja strašno narašča.

Prodana Portugalska.

Amsterdam. Iz Londona: Angleška vlada je izjavila, da posodi Portugalski 4 milijone funtov šterlingov le, če v uspešni meri pomaga sporazumu. Vse ladje, tudi rekvirirane, mora izročiti Portugalska Angliji in poslali veliko vojakov na Francosko.

Portugalska zaplenila 65 nemških ladij.

Genf. S Portugalske se poroča, da so zaplenili vsega skupaj 65 nemških parnikov.

Odpravljene ustavne garancije na Portugalskem.

Amsterdam. Predsednik je radi resnih delavskih nemirov odpravil ustavne garancije.

Razpust španske zbornice.

Madrid. Zbornica je razpuščena. Nove volitve so razpisane 9. aprila.

Nemški državni zbor.

Nemški državni zbor in podmorska vojna.

Berlin, 22. marca. (K. u.) Konvent seniorov je sklenil, da zbornica predlogov glede podmorskih čolnov zaenkrat še ne bo razpravljala, ampak pridejo šele prve dni prihodnjega tedna na razgovor v proračunski komisiji.

Socialist Liebknecht je odločno zahteval, da se ljudstvu to važno vprašanje takoj pojasni.

Predlog nemških socialnih demokratov proti ostrejši podmorski vojni.

Berlin, 22. marca. »Vorwärts« piše: Socialno demokratična državnozborna stranka je sklenila vložiti sledeči predlog: Zbornica naj sklene državnemu kanclerju poslati tako izjavo: Državni zbor izraža nado, da se bo pri pogajanjih o rabi podmorskih čolnov opustilo vse, kar bi znalo škoditi opravičenim interesom nevtralnih držav in znalo po nepotrebnem poostrižiti ali podaljšati vojno. Veliko bolj pričakuje državni zbor, da bo vlada storila vse, da se doseže skoro mir, ki bo državi zagotovil njen obseg, politično neodvisnost in gospodarski razvoj.

Iz nemškega državnega zveznega sveta.

Berlin, 24. marca. (Kor. ur.) Uradno: Zvezni svet je sklenil v svoji seji 23. marca, naj se izpremene kazenski predpisi in postave o najvišjih cenah in odredbe o skopuških cenah tako, da se lahko uspešno preprečijo prekoračenja najvišjih cen in navijanja cen.

Zasedanje nemškega državnega zbora.

Berlin, 24. marca. (Kor. ur.) Državni zbor je nadaljeval 23. t. m. prvo branje proračuna in davčne predloge. Po daljši razpravi so nakazali proračun proračunski, davčno predlogo pa posebnimi komisiji. V današnji seji se razpravljala proračun zasilne postave, nakar se odgodi plenum čez velikonočne praznike.

Kardinal Mercier.

Lugano, 22. marca. Vatikanski dopisnik »Corriere della Sera« zatrjuje, da je pismo guvernerja Bissinga na kardinala Merciera napravilo velik vtis. Boje se, da se bo kardinal javno uprl, kar bi zelo neugodno vplivalo na razmerje Vatikansko z Nemčijo. »Osservatore Romano« svari bralce, naj o zadevi ne sodijo, dokler ni zanesljivih vesti. Papež je baje poslal dolgi brzojavki kardinaloma Hartmannu in Mercieru. Prvemu naroča, naj posreduje pri cesarju, da Merciera ne kaznuje, drugemu pa naroča strogo rezerviranost. V vatikanskih krogih se sliši, da sv. oče skuša preprečiti, da se spor ne poostri.

Lugano, 22. marca. Kakor poroča dunajska »Zeit«, skuša proticerkveno itali-

jansko časopisje Vatikan naščuvati proti Nemčiji radi pisma na kardinala Merciera, toda obenem mora priznati, da papež noče opustiti svojega objektivnega stališča.

Razna poročila.

Poljska složna.

Dunaj, 23. marca. »Polnische Nachrichten« javljajo, da se 15. aprila v Krakovu zberejo vsi poljski državni in deželni poslanci. Na tem zborovanju bodo odobrili dogovor z »Vrhovnim poljskim narodnim odborom« o novi enotni politiki Poljakov. Nato se vrše nove volitve v »Vrhovni narodni odbor«, v katerem bodo stranke zastopane v sledečem razmerju: deželnozborni avtonomisti, Długoszeva skupina, krakovski konservativci, poljski demokrati, socialni demokrati, deželnozborni centum po 10%, judje, katoliški narodnjaki, poljska napredna stranka, socialni narodnjaki, neodvisna stranka in mesti Lvov in Krakov po 5%.

Nemškega vojnega posojila podpisanega 12.000 milijonov mark.

Dunaj. Zasebno se poroča iz Berlina, da je podpisanega na četrto vojno posojilo do 12.000 milijonov mark.

Nemčija Amerike ni prosila za posredovanje.

Amsterdam, 22. marca. (Kor. ur.) Newyorški dopisnik »Times« poroča, da državni oddelek odločno zanika, da je nemška vlada v zadnjih dneh prosila za intervencijo. Ravnotako ni res, da bi nemški kancler naprosil ameriškega poslanika v Berlinu, da naj odloži svoj dopust, da bo zraven pri pripravi za mirovna pogajanja.

Mehikanska vstaja.

Berlin. »Magdeburgische Zitg.« poroča iz Genfa: Pariški listi poročajo iz New Yorka, da se je začasno ustavilo prodiranje v Mehiko. Med Washingtonom in mehiškansko vlado so se pričela nenadoma zopet pogajanja.

Washington, 24. marca. (Kor. ur.) Vsel poročil o delovanju revolucijskih tolp pri Tampicu se je ukazalo ameriški bolniški ladji »Kentucky« in topničarki »Wheeling«, naj odrineta v Tampico.

Columbus, 24. marca. (Kor. ur.) Poroča se, da se je uprl general Herrera, prejšnji guverner v Chihuahua, proti Caranci. V zahodni Chihuahua je pričel boj z 2000 vojniki v korist generala Villa.

»Tubantia«.

Haag, 22. marca. (K. u.) »Nieuw Courant«: Ker je nemška vlada brezpogojno zavrnila vsako odgovornost radi potopitve »Tubantije«, zato bi to bilo za holandsko vladno povod, da se obrne na angleško vladno s prošnjo, da zadevo natančneje preišče. Če bi tudi to prošnjo odločno odklonila, bi za vlado stališče v tej zadevi ne bilo več tako težko, ker bi imela v rokah dve prav enaki izjavi.

»Vaderland« pravi, da je prišel trenutek, ko naj vse interesovane države nastopijo zaradi ogrožene paroplovbe.

Kitajska zopet ljudovlada.

New-York, 24. marca. (Kor. urad.) »Associated Press« poroča iz Pekinga: Kabinet je sklenil, da se odpravi monarhija in zopet obnovi republika.

Primorske novice.

Iz Gorice. Vreme imamo popolnoma pomladansko, vse zeleni in cvete. Streljanje tudi ni več tako srdito, a prenehalo ni še. Ljudje z dežele pravijo, da bi sli kar z vilami nad Italijana, če bi res kje prišel naprej. No, tega se ni bati — Soča mu brani in naši junaki. Vsi smo polni najbolj-
ših nad za bodočnost. — Vino je postalo zadnji čas cenejše ter se dobi v goriških zalozah po 130 do 140 K hl.

Od laške granate je bila ranjena v glavo pred 20 dnevi v Solkanu Ana Komelj, doma iz Solkana. V Gorici pa je bil ranjen 19. t. m. tudi od laške granate natakarski vajenec Niko Fiegel; zlomljeno ima desno nogo. Poprej sta se zdravila v drugih bolnišnicah, sedaj pa so ju prepeljali z vojaškim transportom v ljubljansko deželno bolnišnico, da popolnoma okrevata.

Navodilo glede zatiranja trine peronospor na Primorskem leta 1916. Avstrijska vlada je z naredbo z dne 28. septembra 1915, drž. zak. štev. 292, vso modro galico v množini nad 100 kg, ki se nahaja v rokah posameznika, zaplenila. Svrha zaplembe je ta, da se prepreči prodaja galice izven države ter da se omogoči dobava tega blaga za primerno, ne pretirano visoko ceno. Z modro galico razpolaga letos c. kr. kmetijsko ministrstvo. Razdelitev galice na veliko je poverjena obči zvezi kmet. zadrug na Dunaju. Na Primorskem bo letos modro galico dobiti edino-le pri sledečih korporacijah itd.: **Goriška:** dež. odbor v Gorici, okrajno glavarstvo v Sežani, kmetijsko društvo v Gorici,

goriška zveza gospodarskih zadrug v Gorici. **Trst:** Tržaška kmetijska družba v Trstu, Societa agraria v Trstu. **Istra:** Zveza gospodarskih zadrug (Federazione dei consorzi industriali ed economici nella Provincia d'Istria) v Poreču, deželni kulturni svet v Poreču, kmetijsko društvo (Conzorzio agrario) v Izuli, gospodarska zveza za Istro, zdaj na Voloski, c. kr. trdnjavski poverjenik v Pulji, c. kr. okrajno glavarstvo v Pazinu, Vinogradniki, ki se modre galice morda niso naročili, naj to store čim prej pri eni imenovanih korporacij itd. Glede uporabe modre galice naj si v nogradniki letos zapomnijo sledeče: 1. Kadar so poganjki na trti 20 cm dolgi, se jih prvič poskropi s galicno-apnenom raztopino (od začetka do polovice maja). 2. Drugič naj se škropi 15 dni po prvem škropljenju (od polovice do konca maja). Ako se je vsled vlažnega in toplega vremena bati hitrejšega razvoja boleznij, tedaj se mora škropiti vdrugič že 8 dni po prvem škropljenju. 3. Tretje škropljenje se vrši brez ozira na čas cvetenja približno 20 dni za drugim (sredi junija). Ob morju in na otokih se škropi kakih 14 dni pred nego v notranjosti dežele. V normalnih časih, ko je bilo modre galice po ceni dovolj na razpolago, škropilo se je od začetka do polovice julija četrtokrat. V navadnih letih in v odprtih legah pri visoki kakor tudi pri nizki vzgoji trt je štirikratno škropljenje zadostovalo. Na ravnem, v zaprtih legah in v deževnih letih je pa bilo potrebno pet do sedemkratno škropljenje. Toda letos, ko bo le malo modre galice na razpolago, bo moralo zadostovati trikratno škropljenje. Za vsako škropljenje zadostuje 1% galicnoapnena raztopina (1 kg modre galice na 100 l vode in primerna množina apna). Le v slučaju, da bi bilo leto 1916 zelo deževno, naj se rabi 1¼ do 1½% galicnoapnena raztopina. Ako se pri vsakokratnem škropljenju strogo pazi, da se enakomerno poskropi vse zelene dele trte in tudi grozdčice, si s trikratnim škropljenjem moremo zadostno obvarovati vinograd in trgatve škode po peronospori. Dobra škroplilnica, tanko noseč razprašilnik in razumno ne potratno škropljenje pripomaga ne samo štediti na dragoceni modri galici, ampak zagotovi ohenem tudi gotov uspeh.

Letalec nadporočnik Mandl padel pri Gorici. »Grazer Tagblatt« poroča: Tik Gorice je nadporočnik Mandl včeraj proti 7. uri zvečer na drznem poletu končal svoje življenje. Nadporočnik Mandl, ki je bil že parkrat odlikovan, je bil že pred vojašcino znan kot drzen letalec. Dne 24. avgusta 1913 je preletel Semering.

Promoviral je v Gradcu za doktorja prava g. Gvidon Jaski iz Opčine.

Smrtna kosa. V Vel. Zabljah na Vipavskem je umrl 20. t. m. posestnik Alfonz Štokelj. Svoječasno je bil predsednik Orla. Še pred kratkim je bil odpuščen potom superarbitracije od vojaščine, sedaj pa ga je dohitela smrt. Naj v miru počiva!

Zvonovi iz Opatjegasela v Komnu. Te dni so pripeljali

zvonove iz Opatjegasela v Komen. Nahajajo se na dvorišču č. gosp. dekana v Komnu. Zvonovi iz Sela nad Brestovico so pa shranjeni pri orožnikih v Komnu.

Dnevne novice.

+ Cenjeni naročniki, ki so ta teden prejeli v listu položnice za obnovev naročnine, naj se izvolijo v svojo korist poslužiti čim najpreje, ker dobajajo poštne pošiljke sedaj z veliko zamudo.

+ »Slovenca« na bojišče! Kjerkoli čutite z vojniki iz domačega kraja, naberite med seboj naročnino za »Slovenca« in jim ga kot najljubši jim dar iz domovine pošljite na bojišče. »Slovenec« tvori najlepšo zvezo med vojniki na bojiščih in med doma ostalimi. Vzorno je tisto županstvo, ki je naročilo več izvodov »Slovenca« za one domačine, ki so v vojski. Veliko bi za bodočnost lahko storile tudi Marijine družbe in druga naša društva, ako bi širila sedaj »Slovenca« in ga preskrbela vsem vojakom iz župnije. Mnogi naročajo »Slovenca« tudi na svoj naslov, in ko ga doma preberó, ga pošljejo vojakom. Navadnega »Slovenca« se pošlje na bojišče s 3 vinarско znamko, sobotnega s 5 vin. znamko. Najcenejše je pa seveda, ako ga pošilja naravnost naše upravništvo. Še enkrat: Naročajte svojim dragim na bojiščih »Slovenca«!

— **Velikonočna skupina razglednic** »Vojska v slikah« izide 27. t. m.

Hrvatski industrijalci in nagodba z Ogrsko in Nemčijo. Kakor poroča »Tagesspost« je zveza hrvatsko-slavonskih industrijcev sklenila ugovarjati, da bi se nagodba sklenila za dalj kakor za 10 let. Sicer so za tesnejšo gospodarsko zvezo z Nemčijo, pa prav jasno se bo to zahtevalo dalo izraziti šele po vojni.

— **Č. g. Fr. Šparovec,** župnik v Krašni, je dne 23. t. m. prestal težko operacijo in se priporoča čč. duhovščini v memento.

— **Smrtna kosa.** Umrla je dne 22. t. m. v Podkrajju nad Vipavo Jožefa Sajevic, žena posestnika in župana Ivana Sajevic. Pokojnica je bila skrbna gospodinja in dobra krščanska mati svojim otrokom. Počivaj v Gospodu! — Na Dunaju je umrl vsled zastupljenja krvi zdravnik dr. Ivan Petrovič, star šele 24 let. Ranjki je bil štajerski rojak. — Umrla je v Cannonsburgu v Ameriki 28letna Marija Kic, roj. Soklič iz Prečine na Dolenjskem. — Umrla so v Lebringu na Štajerskem: Artur Kodrič, Anton Mandić, Anton Uranc (pljučne bolezni). — V celjski bolnici je umrl vojak 87. pešpolka Jožef Lipaj.

— **Častno svetinjo za 40letno zvesto službovanje** je c. kr. trgovinsko ministrstvo podelilo c. kr. brz. mojstru g. Ivanu Aljančiču v Lukovici.

— **Iz ruskega ujetništva** se je oglasil po 13. mesecih Valentin Drašler iz Bistrice pri Borovnici. — Iz ruskega ujetništva se je oglasil te dni po enem letu Ivan Konjar, podomače pri Tislerju iz Smlednika.

— **Razpisana c. kr. poštna urada.** V področju c. kr. poštnega in brzojavnega ravnanstva v Trstu je razpisano nadpoštarsko mesto v Nabrežini 2 (1/1) in pa mesto poštnega ekspedienta v Kamni gorici pri Podnartu na Gorenjskem (III/3). Pavšal 266 K. Prošnje je vložiti v teku treh tednov.

— **Občni zbor Ljudske hranilnice in posojilnice v Idriji** se vrši v nedeljo dne 26. marca ob 4. uri popoldne v prostorih kršč. gospodarskega društva. K obilni udeležbi vabi odbor.

— **Ustanova za kranjske invalide iz prejšnjih vojsk,** oziroma za njih vdove in sirote je razpisana od deželne vlade. Znaša 100 K na leto. Natančneje je razvideti iz razglasa, ki je nalepljen javno na magistratu.

Iz Tržiča. Za tukajšnje Nemce bo imel č. g. p. Folie, jezuit iz Ljubljane, postne govore v cerkvi sv. Andreja. Vsak dan bosta dva govora, in sicer zjutraj ob 7. uri in zvečer ob četrt na 7. uro. Sklepna pobožnost bo v četrtek 30. t. m. zjutraj ob 7.

— **Umer.** Mrtvo so našli na Raki pri Krškem posestnico Nežo Kovačič v postelji. Iz rane na desnem sencu sklepajo, da je umorjena.

Ljubljanske novice.

Ij V šentjakobskem prosvetnem društvu se vrši v soboto dne 25. t. m. na praznik Oznanjenja Marije Device društveno predavanje in sicer točno ob 7. uri zvečer. Predava gosp. prof. Dolenc. — V nedeljo dne 26. t. m. se vrši redno društveno predavanje in sicer tudi točno ob 7. uri zveč.

Ij **Skupen shod Marijinih družb.** Ljubljanske Marijine družbe imajo v soboto, na praznik Marijinega oznanjenja, ob 5. uri popoldne skupen shod v cerkvi sv. Petra. Naj pridejo polnoštevilno!

Ij **Križevniška mladeniška in moška kongregacija** ima povodom jutrišnjega Marijinega praznika slovesen shod, in sicer: zjutraj ob 6. uri sv. maša s skupnim sv. obhajilom, zvečer ob 6. uri pa slovesen shod in sprejem novih članov.

Ij **Hišo hotela pri Maliču** je kupila Jadranska banka za okroglo pol milijona kron.

Ij **C. kr. poštni in brzojavni uslužbenci** v Ljubljani pogrebne in državnega društva imajo svoje občne zборе v nedeljo, dne 2. aprila popoldne v restavraciji gospoda Valentina Mraka na Rimski cesti št. 4. Prvi občni zbor se vrši ob 3. uri, drugi ob 4. uri.

Ij **Prepovedana privatna uporaba koprive.** Vojaška oblast namerava izkoristiti koprive za dobivanje predilnega vlakna. Vsled tega prepoveduje krmljenje perutnine z mladimi in svežimi koprivami kot tudi vsako drugo domačo uporabo te rastline. Nadaljne tozadevne odredbe sledijo.

Ij **Pozor!** Trgovci in obrtniki se opozarjajo, da nikakor ne prikrivajo kupujočim strankam neobhodno potrebnih živil. Kdor bi to storil in jih ne hotel prodajati, mu bo odvzeto obrtno dovoljenje. A tudi stranke se opozarjajo, da brez potrebe ne kupijo svojih zalog. Uradnim pooblaščenem, ki bi zahtevali tozadevne podatke, jih imajo brezpogojno in neovirano oddati.

Ij **Dražba konja.** V ponedeljek dne 27. marca 1916 ob 9. uri dopoldne se bo na dvorišču Nušakove vojašnice na javni dražbi prodal jahalni konj v vojni padlega častnika. Interesenti se vabijo k ti dražbi.

Ij **Darilo za venec.** Uradniki c. kr. deželne vlade za Kranjsko sa darovali namesto venca na krsto umrlega deželnega predsednika v pok. gospoda Andreja barona Winklerja znesek 50 kron v prid »Rdečemu križu«.

Razne novice.

— **Hötendorfova cesta** se bo na Dunaju imenovala doseđanja »Praterstraße«.

— **Sladkor.** Povodom vpeljave sladkornih nakaznic bo gotovo zanimalo sledeče: Avstrija je na sladkorju ena najbogatijih dežel Evrope. Leta 1905/06. je pridelala okroglo 14½ milijona stotov sladkorja, od katerega je leta 1908. nad 8 milijonov stotov romajo v inozemstvo. Leta 1914/15. je bila množina pridobljenega sladkorja posebno bogata. Znašala je okoli 16 milijonov stotov. Poleg tega je bilo še okroglo 13 milijonov stotov stare zaloge. Vsled izbruha vojske je padel izvoz sladkorja na tretjino prejšnjega leta, t. j. okroglo 3 milijone stotov. Čeprav je med tem časom pridelovanje zaostalo, na drugi strani se je izvoz v nevtralne dežele povečal, ni misliti, da bi sladkorja zmanjkalo ali pa so si ga menda požeruhi že toliko nakopili!

— **Gospa Katarina Schrat,** bivša dvor. igralka, ki ji je pravzaprav ime Katarina Kiss pl. Ittebe, je odlikovana s častnim znamenjem prvega razreda Rdečega križa z vojno dekoracijo.

Samoumor — 12-letnega dečka. V Ogulinu bi morali 12-letnega dečka R. izročiti v pobožniševalnico. Iz strahu se je ohesil. V Črnovicah se prodajajo 13-letne deklice. Daleč smo prišli!

Strašna nesreča v rudniku. 20 mož ponesrečenih. Iz Bitonja, Zgor. Šlezija, poroča Wolffov urad: V Preussen rovu pri Mitrovicu se je pripetila 22. t. m.

Debeli ljudje, pri katerih večkrat nastopijo utrujenost, zaspanost in nevolja do dela, napenjanje v telesu in druge težave vsled prenasitnosti, lahko po uporabi naravne »Franc Jožefa« grenčice z gotovostjo računajo na redno in lagodno odvajanje. Tajni svet. prof. Kussmaul je na medicinski kliniki cesarja Viljema univerzi v Strassburgu dokazal, da je Franc Jožefa voda že v malih količinah učinkujoče odvajalno sredstvo.

Bolečine čutimo samo potom živcev, nosilcev vseh občutkov. Čim slabši so živci, tem večje so bolečine. Ljudje z močnimi živci ne občutijo dosti bolečin ali pa prav malo. Po vtiiranju z Fellerjevim bol lajšajočim fluidom iz rastlinskih esenc z zn. »Elza-fluid« se ojačujejo živci in postanejo za bolečine manj občutljivi. Istočasno pa se s »Elza-fluidom« odstranijo tudi bolečine same. 12 steklenic tega jako priporočanega domačega zdravila pošlje poštino prosto za samo 6 kron lekarnar E. V. Feller, Stubica, Elzatr g. št. 285 (Hrvatska). Čez stotisoč zahvalnih pisem. (es-)

V vojaško službovanje zopet vpoklicana družabnika tvrdke Ciuha & Jesih, »Pod Tranco« vlnudno javljata p. n. občinstvu, da ostane trgovina začasno zaprta ter se priporočata, da jima ohranijo p. n. odjemalci svojo naklonjenost do zopetne otvoritve.

KATOLIŠKA BUKVARNA V LJUBLJANI

priporoča sledeče novosti:

Dr. Willems, Grundfragen der Philosophie und Pädagogik für gebildete Kreise dargestellt. 2 zvezka. Zvezek I.: Das Sinnesleben 9 K, vezan 10 K 50 v. II. zvezek: Das Geistesleben 9 K, vezan 10 K 50 v. Poština po 30 v. več.

Waagen, 80 einfache, kurze und praktische Gedankengänge an der Hand der Evangelien für alle Sonn- und Festtage eines Kirchenjahres. Cena 3 K 40 v., s poštino 3 K 60 v.

Faulhaber, Wäffen des Lichtes. Gesammelte Kriegsreden. 2 K 40 v., s poštino 2 K 60 v.

Dva praznika - dva nova sporeda v KINO

strašna eksplozija. Proga je deloma razdrta, ponesrečilo je 20 mož. Izkopali so do zdaj 11 mrtvih.

Lipske umetne gore. V okolici mesta Lipska ni nikakih gričev ali gora. Da se temu nedostatku odpomore, so že pred leti nasuli umetno goro z imenom »Rosentalberg«, a ljudstvo jo imenuje po svoji šegavosti »Scherbelberg« (navozili so tjakaj v prvi vrsti mestne smeti). Na vrhu je zgrajen razgledni stolp v švedskem slogu in vse skupaj napravlja prav imeniten vtis. Sedaj je lipska mestna občina sklenila nasuti še drugo, znatno večjo goro, in sicer v lachenskem ozemlju. Dočim pokriva Scherbelberg le 10.000 kvadratnih metrov prostora, bo novi grič zavzemal 350.000 kvadratnih metrov, njegova vsebina pa bo znašala 2½ milijona kubičnih metrov. Stroški bodo znašali 1.200.000 mark.

Vojaške zadeve.

+ **Imenovanja.** Za nadporočnike v rezervi so imenovani poročniki v rez.: Gabrijelčič Mihael, 24. pp.; Ahacič Ivan, 3. bos. herc. p.; Cibej Josip, 4. bos. herc. p.; Kos Hubert, 37. pp.; Götzl Karel, 87. pp.; sedaj pri 2. bos. herc. p. — Za poročnika v rez. je imenovan praporščak v rez. Kaltenböck Bodo, 17. pp.

+ **Odlikovanja pri 17. pešpolku.** Srebrno hrabrostno svetinjo 1. vrste so dobili: poročnik Adamek Vladimir, narednik Koprivšek Anton in desetenik Brunček Franc. — V drugič sta dobila srebrno hrabrostno svetinjo 2. vrste rez. četovodja Lackner Leopold in črnovoj.

Haggeney, Im Heerbann des Priesterkönigs. Betrachtungen zur Weckung des priesterlichen Geistes. 2. zvezek: Der wahre Melchisedech. Cena 4 K 50 v., vezano 5 K 40 v., s poštino 30 v. več.

Hoffmann, Werde ein ganzer Mann! Aufklärungen und Belehrungen für die heranwachsende männliche Jugend. Vezano 3 K, s poštino 3 K 20 v.

Eberle, Schöner Zukunft. Kriegsaufsätze über Kultur- und Wirtschaftsleben. Vez. 3 K 90 v., s poštino 4 K 20 v.

Weiss, Tiefer und Treuer. 4., 5., 6. zvezek. 4. zvezek: Verdemütigung und Versöhnung in der Beicht. 5. zvezek: Beilebung und Beseligung in der Kommunikation. 6. zvezek: Jesu Leiden und unsere Leiden. Vsi trije zvezki vezani 5 K 40 v., s poštino 5 K 60 v.

Stieglitz, Kinderlehren über das Kirchenjahr. Cena 3 K 30 v., s poštino 3 K 50 v., vezano 4 K 20 v., s poštino 4 K 40 v.

Schwab, Katechetische Beispiele. Für den Unterricht der Jugend in christlicher Sittenlehre ausgewählt. Cena 1 K 50 v., s poštino 1 K 60 v., vezano 2 K 40 v., s poštino 2 K 60 v.

Naravna

BILINSKA
KISLA VODA

najbogatejši alkalični (natron litijev) kislec na Češkem. — Izborna dietetična namizna pijača. O vrednosti »Bilinske« izvolite vprašati hišnega zdravnika.

Kalodont

Zobna - kréma

90 vlnarjev

CENTRAL

v deželnem gledališču.

Petek 24. in v soboto 25. marca:

Najnovejši Svenska filmi
Ura izpremembe

Velikopotezna izprememb bogata drama v treh dejanjih z Lili Beck v glavni vlogi.

Proi dogodek defektiva Joe Kikerica
Zlati čas dijaških let

Kaj se zgodi, ako se dežnik pozabi

Tri veseloigre s Karol Alstrupom, Striboldom, Buchom in Oisenom v glavnih vlogah.

Sodelovanje tega komičnega trozvezdja zagotavlja občinstvu vesele trenutke!

Predstave se vrše:

Nedelja 26. in v ponedeljek 27. marca

Najlepši godbeni film
Pierotova zgodba

Pantomina v treh oddelkih. — Godba Costova. Toplo, solinčno pesniško delo, ki ga še povzdiga globoko razumevala, prirska umetnost igralcev in glasba, ki sedaj toži, sedaj vriska in ki daje tu nemi igri pravi besedni izraz. »Pierotova zgodba« je v vsakem oziru delo neoporečne visoke umetniške vrednosti.

En dan boja avstr. armade

Ta film podaja prvič resnično bojno sliko in nudi lajku prilžnost, da si ustvari predstavo, kako se boj dejansko razvija in odigrava. Avtentični posnetki iz operacij armadnega zbora.

„Krog ene točke“
Humoreska v enem pojanju. Izredno zabavne slike iz življenja bratca Lahkomiseinika.

ob delavnih ob 4., pol 6., 7. in pol 9. uri zvečer, ob nedeljah in praznikih ob pol 11. uri dopoldne in ob 3., pol 5., 6., pol 8. in 9. u zvečer.

poddesetnik Jerovšek Anton. — Srebrno hrabrostno svetinjo 2. vrste so dobili: Kadet Petsche Ivan, narednika Bohinc Franc in Leeb Herman, četovodje Marolt Jernej, Eppich Franc in Lindič Josip, tit. deseterik Volkar Anton, poddesetnik Sartori Oskar, infanteristi Rančič Josip, Zaplotnik Jakob in Habjančič Ivan. — V drugič je dobil hrabrostno svetinjo infanterist Premože Ivan. — Bronasto hrabrostno svetinjo so dobili: praporščak Čamernik Herman, tit. narednik Oven Ludovik, četovodja Černe Jakob, deseterika Fail Peter in Zevnik Franc, poddesetniki Detela Pavel, Gorenc Anton, Masarič Josip, Schweiger Ignacij, Golf Franc in Pamič Josip, infanteristi Jurjevec Fr., Potočnik Maks, Povhe Ivn, Bertonalj Jurij, Tomše Josip, Rozman Anton, Osolnik Franc, Likozar Franc, Liebminger Gregor, Dolenc Franc, Dolenc Franc, Derbais Anton, Črtalič Alojzij, Vrhovc Nikolaj, Lemmerer Aloj., Anzele Josip, Arh Ivan, Stampfl Anton, Jaklič Matija, Lemovšek Ivan, Juhant Franc, Jakobič Andrej, Sorle Štefan, Beljan Ivan, Jagodič Alojzij, Pirc Fr., Cerinšek Mihael, Znidaršič Daniel, Virant Franc, Papež Ivan, Lakovšek Fr. in enol. prost. infanterist Zokolj Ivan.

+ Odlikovanja pri 7. polj. topniškem polku. Srebrno hrabrostno svetinjo 2. vrste sta dobila: predmojster Košir Alojzij in topničar Kozelj Andrej. — V drugič sta dobila bronasto svetinjo deseterik Muster Franc in predmojster Lah Martin. — Bronasto hrabrostno svetinjo so dobili: praporščak Proschko-Schramm Franc, četovodja Hausleitner Kajetan, deseteriki Ploj Alojzij, Pichler Sigmund, Herzog Franc in Stayer Franc, predmojstra Miklavčič Fran in Schwarzl Alojzij, topničarji Schneider Franc, Plešec Tomaž, Kravanja Peter in Rohrmann Josip, črnovoj. kadeta Leitgeb Valentin in dr. Vogl Ludvik, deseterik Newirth Adolf, enol. prost. deseterik Biteznič Marij, predmojstra Kresse Edvard in Štozir Josip.

— Častniške izgube. Major 47. pp. Karel Götter, mrtev; poročnik 27. dom. p. Alojzij Humulz, ujet v Rusiji; nadporočnik 27. dom. p. Ernest Japel, ujet; poročnik 27. dom. p. Franc Kraft, ujet; nadporočnik 2. bos.-herc. p. Vladimir Krasnik, ranjen in ujet; kadet 27. dom. p. Anton Krehan, ujet; nadporočnik 27. dom. p. Rudolf Majerič, ujet; poročnik 27. dom. p. Konrad Melzig, ujet; kadetasp. 27. dom. p. Rajmund Modic, ujet; poročnik 27. dom. p. Karel Mohr, ujet; praporščak 26. dom. p. Ivan Peterčič, ranjen; stotnik 27. dom. p. Josip Rus (Prevoje), ranjen in ujet v Moskvi; nadporočnik-rač. vodja 27. dom. p. Oton Samek, ujet; poročnik 27. dom. p. Anton Sleis, ranjen in ujet; poročnik 26. dom. p. Julij Uršič, ranjen; praporščak 27. dom. p. Jaroslav Volek, ujet; praporščak 87. pp. Kurt Weisser, ujet; poročnik 17. pp. Josip Wolf, ujet; praporščak 26. dom. p. Ivan Zor (Kamnik), ranjen.

— Iz seznama izgub št. 391. Poročnik Rudolf Delkin, Gorica, ujet v Rusiji; poročnik Milan Ivan Klemenc, Trst, ujet v Rusiji; poročnik Rudolf Josip Grošelj, Ljubljana, ujet v Rusiji in praporščak Alojzij Bravničar, Tolmin, ujet v Italiji. Vsi štirje od 27. dom. polka.

Občinski pomožni tajnik
želi premeniti službo, na kako malo obično za tajnika, najraje kje na Goriškem; sprejme tudi kako drugo pisarniško službo. Ponudbe je pošiljati pod št. 747.

Pogreša se
dr. Oskar Bozdech,
kadet pri 17. pešp. 4. stotnija,
Kdor bi o njem kaj vedel, naj blagovoli to sporočiti na naslov:
M. Kropel, nadučit. vdova, Zid. most, Stajersko.

Rad bi zvedel
o svojih dveh sinovih vojaki: **Ivan Pavlič,** korporal c. kr. 27. pešpolka, 1. stotn. Na zadnje je pisal iz Karpato. Potem pa že eno leto ni glasu o njem. — **Leopold Pavlič,** c. kr. 17. pešpolk 7. stotn. Ob izbruhu vojske je odšel v Galicijo. In od takrat nič ne vemo o njem. Prav hvaležen bom, ako mi bo kateri tovarišev o teh mojih sinovih kaj zanesljivega sporočil.

Fran Pavlič, posestnik
Glince št. 12. pošta Vič.

Prodajalec in prodajalka
se sprejmeta takoj pri
A. Persche, Ljubljana,

Kupi se dobro ohranjeno moško

kolo

Ponudbe a ceno na upravo lista pod št. 726.

Vsakovrstne

39

slamnike

priporoča gospodom trgovcem in slavnemu občinstvu
FR. CERAR, tovarna slamnikov v Stobu
pošta Domžale pri Ljubljani.

Strojepisec

zmožen slovenske in nemške pisave, se sprejme pri c. kr. notarju v Vipavi, kamor so nasloviti ponudbe z navedbo dosežanj prakse. (720)

Vino

naravno ima naprodaj v večji množini
„Goriško vinarsko društvo“
sedaj v Prvačini,
po zmerno nizkih cenah.

SLUGA

za modno trgovino se sprejme takoj pri tvrdki

BENEDIKT & Co., LJUBLJANA

Sprejme se za takojšnji nastop izurjena

prodajalka

v špecerijski in manufakturni stroki krščanskega mišljenja in z dobrimi spričevali. Pismene ponudbe na trdsko „Konsumno društvo“ v Dol. Logatecu.

Išče se

družina

za obdelovanje kmetijstva na posestvo blizu Kočevja in ena družina na manj obsežno kmetijstvo pri Črnomlju, kjer se odda tudi gostilna. Ponudbe se pošiljajo na Ant. Kajfež, Kočevje. 761

V zakup se odda

posestvo z gostilno

v najbližji okolici Ljubljane z majem, pa tudi že preje. Ponudbe na upravo lista pod št. 764.

Ženitvena ponudba.

Gospod s 25.000 K se želi v svrhu ženitve seznaniti s pošteno žensko brez otrok, pri 40. letih katera ima približno enako premoženje bodisi v kateremkoli imetju. Ponudbe na upravo časopisa pod št. 748

Išče se

zastopnik
za Ljubljano in okolico.

Pisarna za revizijo železn. vozniš. listov, reklamacije, in tarifna pojasnila **SIEGFRIED WEINBERGER, Gradec.** 755

Trgovski učenec
iz dobre hiše se sprejme v trgovino z mesnim blagom Alojzij Pinter v Slovenski Bistrici. Obiskoval bo tukaj trgovsko šolo.

Ali ste že ponovili naročnino?

Podpisana rodbina Sajevičeva v Podkraju št. 23 nad Vipavo naznanja vsem sorodnikom, znancom in prijateljem prežalostno vest, da je naša preljubljena žena ozir. mati

Jožefa Sajevic

danes ob 10. dop. v 64. letu starosti, previdena s sv. zakramenti za umirajoče udano in mirno zaspala v Gospodu.

Pogreb se bo vršil v petek dopoldne dne 24. marca na pokopališče v Podkraju.

Nepozabno pokojnico priporočamo v pobožno molitev.

PODKRAJ, dne 22. marca 1916.

Ivan Sajevic, posestnik in župan, mož. — Janez Sajevic, trgovec v Logatecu. — Frano Sajevic, posestnik v Vodica. — Alojzij Sajevic, sedaj pri vojaki. — Jožeta omož. Koren. — Marija omož. Trček. — Franca omož. Širca. — Ana Sajevic, otroci.

Brez posebnega obvestila.

Mestni pogrebni zavod v Ljubljani.

Tereza Walland, roj. Lerch naznanja v svojem in v imenu svojih otrok Rie, Rikarda in Reinharda, svoje tašče Žanete Walland, svojih svakov Heriberta Wallanda, trgovca v Gorici, Henrika Wallanda, profesorja in c. in kr. kadeta sedaj v vojni, Rudolfa Wallanda, stotnika - avditorja sedaj v vojni, Evgena Wallanda, c. in kr. stotnika sedaj v vojni, svojih svakinj Wilme Walland in Mitzi Laschnigg, roj. Walland, kakor tudi v imenu ostalih sorodnikov prežalostno vest, da je nje iskrenoljubljani dobri soprog, oziroma oče, sin, brat, zet, svak in stric, gospod

Rikard Walland

c. i. kr. polkovnik v nekem c. i. kr. pešpolku, imejtelj vojaškega zaslužnega križca l. f. d. l. f. d.

danes ob 1 uri popoldne, po dolgem, mučnem z veliko potrpežljivostjo prenašanem trpljenju, previden s tolažili sv. vere, v 50. letu svoje dobe bogujvano preminul.

Pogreb nepozabnega pokojnika se vrši v soboto dne 25. marca ob 5. uri popoldne iz hiše žalosti Gledališka ulica št. 7. na pokopališče k sv. Križu.

Sv. maša zadušnica se bo služila v ponedeljek dne 27. marca ob 9. uri dopoldne v farni cerkvi Marijinega oznanenja.

V Ljubljani, dne 23. marca 1916.

V misli želje pokojnika, se venci v prid vojne oskrbe hvaležno odklanjajo.

Največja in najlepša izbira

VELIKONOČNIH RAZGLEDNIC

kakor tudi umetniške in vse druge vrste razglednic, raznovrstni pisemski papir ter sploh v trgovino s papirjem spadajoče stvari priporoča najceneje na debelo in drobno.

Velika zaloga papirnatih prtičkov (serviet)

L. PEVALEK

Ljubljana Židovska ulica 4.

PESNO SEME

pravo severonemško najboljše, elitno, presejano priporoča trgovina s semeni na debelo in drobno

Sever & Urbanič

Ljubljana Wolfova ulica 12.

754

Modni salon

Štuchly-Maschke

Ljubljana

Židovska ulica št. 3 Dvorski trg 1.

Osebnostne

novosti z Dunaja

Priporoča: največjo izbero klobukov za dame in deklice kakor tudi bogato zalogo žalnih klobukov.

Popravila točno in vestno.

Zunanja naročila na izbiro z obratno pošto.

Solidno blago.

Priznana nizke cene.

Sprejem takoj boljšega krojaškega

pomočnika

za stalno delo — Ivan Stupica, krojaški mojster
Dob pri Domžalah.

Revizija žrebanj

pod jamstvom za vse srečke od njih početka
kakor tudi za poznejšo zaznambo. Pristojbina
K 1— pri banki S. FISCHER, Dunaj, IX.
286 Währingerstr. 41.

Nova hiša v trgu Mokronog

dobro obrestujoča, se pod ugodnimi pogoji prodaja;
ima 3 stanovanja. Pri hiši je lep vrt za zelenjavo,
nadalje dobra njiva na lepi solnjeni legi. Natančna
pojasnila daje občinski tajnik v Mokronogu.

Ria-Balsam.

Vam plačam, ako Vaših kurjih oces, bradavic in trde kože, tekom 3 dnih korenino, brez bolečin ne odpravi. Cena lončku z jamstvenim pismom K 1—, 3 lončki K 2.50. — KEMENY, Kaschau (Kassa) L, poštni predal 12/82 Ogrsko

Rupim po visoki ceni okrogel

kostanjev
orehov
jesenov

les

Ponudbe z ceno in množino (koliko va
gonov) je poslati tvrdki.

J. Pogačnik, Ljubljana

Merije Terezije cesta 13 (Kolizej).

Na ponudbe brez cene se ne ozira.

Šartljeva moka

brez vsakih kart!

Samo pri meni se dobi fina

Šartljeva moka, znamka

Samo en zavitek rabite za en

šartelj, brez da bi potrebovali

kaj sladkorja, kvasa ali drugih

reči. — En zavitek stane samo

Po pošti se pošilja samo po

povzetju in najmanj 3 zavitke.

Če se pošlje denar naprej, se

ovoj ne zaračuna. Pojasnila o

vporabi se prilože. — Naročite

obratno pri razpošiljalnici šartljeve moke

znamka „HASIN“

Ivan Urek, Ljubljana

Mestni trg 13, Pod Traučo,

(prej v Borovljah na Koroškem).

Neznosne nadloge uši — rešijo
vojaka zanesljivo in trajno

Sadnikar-jeve vrečice

Prodaja jih z navodilom po 2 K par:

Cvančara, drogerija, Ljubljana: J. R. Hočevar,
var, lekarna, Vrhnika: J. Koschir („Pri Orlu“),
Kamnik.

Merjasci za pleme

iz Nemčije so na ponudbo.

Priglasje sprejema

Vnovčevalnica za živino,

Ljubljana Dunajska cesta 29.

Mesečna soba

z lastnim vhodom brez pohištva za
maj se išče.Ponudbe na upravo „Slovenca“ pod „Mesečna
soba“.Prvo hranjsko podjetje za umetno
steklarstvo in slikanje na steklo

Augusta Agnola

Ljubljana

Dunajska cesta šte. 13
pri „Figovcu“se priporoča slav. cerkvenim
predstojništvom kakor p. n.
občinstvu za solidno izvršitev
vsakovrstnega umetnega steklarstva in slikanja na steklo,
za steklarstvo v figuralni in
navadni ornamentiki, stavbo
ter portalno steklarstvo —
Zaloga steklenega in porcela-
stega blaga vsake vrste, sve-
tilik, zrcal, okvirov za podobe
itd. — Nariši in proračuni na
zahtevo zastoj. — Spričevala
mnogo dovršenih del na raz-
polago. 74

August Sattler sinovi

Gradec - Landhausgasse

priporočajo:

blago iz kavčuka za tehnične na-
mene: cevi, mašila itd.blago iz trdega kavčuka za elektr.
namene

kirurško gumijsko blago

izdelki iz asbesta

opreme strojev

materijali za mašila

strojno olje in mažo

jermenarske izdelke

krožci za jermena

orodje za kletarstvo

sesalke, brizgalnice za ročni in

motorni obrat

gasilske opreme: armature, lestve,

cevi

potrebščine za mline: pasove, na-

sipalnice

nepremočne plahte — itd.

Najcenejše

dežnike in

solnčnike

domačega izdelka

priporoča po najnižji ceni in najboljši kakovosti
slavnemu občinstvu in prečastiti duhovščini

Josip Vidmar, tovarna dežnikov, Ljubljana,

Pred škofijo 19. Prešernova ulica 4

Popravila tečno in ceno.

Prodaj

vilo

v nekem trgu na Stajerskem, blizu
kolodvora. Nova, moderna stavba, 4
sobe, (parket) kuhinja, kopalnica, lepe
kleti, elektr. luč, vodovod. Zraven je
vrt. Le resni reflektant naj se obrne
pod „Dom 1916/651“ na upr. tega lista.

Orehov okrogli les

kupi v vsaki množini po najvišjih cenah

Peter Angelo, Ljubljana.

Le pismene ponudbe se žele, tudi od tr-
govcev. — Posredovalci se iščejo proti
dobremu plačilu. 2426

Pri epidemijah in vseh nalezljivih boleznih

Mattonijeva

je odlično zabra-
njevalno sredstvo

Giesshübler - kislica

Zaloga v Ljubljani pri gg. Ant. Sara-
bon, Julius Elbert, P. Lassnik.

Služba

cerkvenika

in

organista

se razpisuje pri Sv. Lenartu nad škofjo Loko
Plača 600 K v denarju, prsto stanovanje. Po-
sestva, da se lahko redi ena krava. Zato do-
naša organist duhovniku meso od mesarja. Ro-
kodenci imajo prednost. Oglasiti se je pismeno
ali osebno pri župnem uradu p. Selce pri
škofji Loki.

Zahtevajte

zastoj in poštne prosto moj glavni
cenik s 4000 slikami ur, zlatnine in
srebrnine, glasbi, predmetovizusnja
in jekla, potrebščin za gospodinj-
stvo in toaletu, orožja, municije itd.

Prva tovarna ur

Jan Konrad, c. in kr. dvor. Brūx št. 1224 (Češko)

Nikelnaste Roskopi-ure K 3-90, 4-20, 5—

Srebrne K 8-40, 9-50. — Nikelnaste budilke

K 2-90. Budilke z dvojnimi zvoncem K 4—

Pošilja se po povzetju. — Nikak riziko!

Zamena je dovoljena ali denar nazaj!

Štambilije

vseh vrst za urade,
društva, trgovce itd.

Anton Černe

graver in izdelovatelj

kavčuk - štambiljev

Ljubljana, Selenburgova ul. št. 1.

Ceniki franco. 553 Ceniki franco.

PREMOG več vrst, DRVA trda in mehka

dostavlja po zmernih cenah na dom in
v vsaki množini

Richter & Ko.

Ljubljana, Trnovska ulica 25.

C. in kr. dvorni založniki

A. ZANKL-SINOVI

tovarna kemičnih barv, lakov in firnežev

Resljeva cesta 1 LJUBLJANA Marijin trg 1

priporočajo vse vrste oljnatih, suhih, emajlnih in fasadnih barv,
pristnega kranjskega firneža, mavca, prašnega olja za tla, stroj-
nega olja, karbolineja, čopičev, steklarskega kleja in vseh drugih
v to stroko spadajočih predmetov.

Ceniki na razpolago.

Denar mečete proti

ako plačujete velike cene za fine li-
kerje, ker morete sami pripraviti naj-
fin. vrste z mojimi ekstrakti. 1 stekl.
ekstrakta z uporabljenim navodilom za
napravo 5 litr. najfin. rum ali „Alt-
vater“, benedikcina, cesarice, kum-
lovca, mogadorja, črešnjeca, ana-
nasa, maraskina, vaniljevca, punča,
poprovmeta, angl. grenčice, kave,
kakao, šartrisa, dišeča perla, vijšnje,
had, likerja, allaha, brinjevca, jerezabinke, slivovke,
konjaka K 1-90; 3 stekl. K 4-50; 6 stekl. K 7-50;
12 stekl. K 13-50 franko po povzetju. Ne more se
skaziti! Prišten le pri

JAN GROLICH, drožerija pri angeli, Brno 93, Morava.

100 litrov zdrave domače pijače

osvežujoče, dobre in žejo gaseče
si lahko vsak sam priredi z ma-
limi stroški. V zalogi so snovi za:
ananas, jabolčnik, grenadine,
malinovec, poprova meta, mu-
škatelec, pomerančnik, dišeča
perla, vijšnjevec. Skaziti se ne
more. Snovi s hkratno navodilom
stanejo K 5 50 franko po povzetju.
Na 5 takih porcij dodam 1 povrhu.

Jan Grolich, drožerija pri angeli, Brno 93, Morava.

Diamanti za rezanje stekla

za steklarje in domačo rabo.
Št. 1 za steklo v oknih K 2-40. —
Št. 2 za nav. močno steklo K 3-90.
Št. 3 za vse vrste brušenega stekla
K 5-50. — Št. 4 za močno brušeno
steklo, neobdelano, in za zrcala
K 8—.

Povzeto 35 vin. ved.

Za resno in solidno blago jamči

Jan Grolich, drožerija pri angeli, Brno 93, Morava.

Moj kosmetični petrolej za lase

Delavci v našaradokopih in petro-
lejskih rafinerijah ne postanejo
nikoli plešasti. Jaz sem najči-
stejši petrolej predelal v kosme-
tičum za lase in dosegel z njim
najlepše uspehe pri redkih lasih
in pri izpadanju las. Dobiva se
samo v moji drožeriji v Braui.
Stekl. stekla K 1—; 6 steklenic
K 5-50; 12 stekl. K 10—. Pošt-
nina K 1-05 do K 1-15. Manj kot
3 steklenice se po pošti ne pošilja.

JAN GROLICH, drožerija pri angeli, Brno 93, Morava.

Framydol je sredstvo za pomla- jenje las, ki rdeče, svetle in sive lase in brade za trajno temno pobarva. 1 steklenica s poštnino vred K 2-35.

Rydyol je rožnata
voda, ki
sive pordeči blede lase.
Učinek je čudovit, 1 ste-
klenica s poštnino vred K 2-15. Po-
vzeto 35 v. ved. Naslov za naročila:

JAN GROLICH, drožerija pri angeli, Brno 93, Morava.

500 kron v zlatu
če se odstrani krema. Grolich
z zlaten spadočim milom
vse solne pege, maroge,
solne opekline, ogrce,
obrazno rdečico itd. in ne
ohrani kodo mladostno svežo
in nežno. Cena K 3-15 s poš-
tino.

JAN GROLICH, drožerija pri angeli, Brno 93, Morava.

Varite pivo doma
poprejšušenim navodilom. Snovi za
25 litrov piva s 20 zamaki 2 K,
poština 84 vin.; na petkah porcij
se ena navre in polj po poštini pro-
sto. Naročite torej za več tovarnih.

JAN GROLICH, drožerija pri angeli, Brno 93, Morava.

PREMOG

najboljše kakovosti
po dnevnih cenah
na vagon ali vozove.

F. & A. UHER

Ljubljana, Selenburgova ulica šte. 4. —

Z zveste koroške mejne straže.

Dolgo časa mogoča zima ni razvila veličanstva in pokazala sile, kakor ne bi hotela motiti naših junakov pri delu povračila za laško izdajstvo. A da ne bi izgubila na ugledu, je morala vendar pokazati zemljančkom svojo moč in to tik predno je minila njena vladna doba. Sicer se ni vedla tako srdito, kakor ima navado po naših planinskih gorovjih, vendar je bila njena jeza baš dosti občutna. Najbridkeje je to, da je navzlic manjši nasilnosti tirjala več človeških dragocenih žrtev kot drugikrat. Grmeči se vale po strmih bregovih nizdolu silni plazovi, ki pometejo vse izpred sebe, in nekateri junak je žrtev požrešnega trinoga. Tem večje mora biti naše občudovanje, da junaki navzlic vsem težavam in mnogim nevarnostim, navzlic nepričakovanim oviram vrše v polni meri dolžnost. »Slehniki na tej fronti je junak, slehnik vreden visoke odlike.« Tako je bila sodba visokega vojaškega dostojanstvenika, ki je na bojišču od početka vojne. In res je!

Visoki sneg je sicer omejil boje, a ustavil jih ni. Globoko v postojanke zasneženi skrbno stražijo korenjaki. Seveda za dolgo topniški boji ne ugašajo podjetnim sinovom planin. Da si nekoliko »zleknejo« ude, se čisto zbera v majhne oddelke, opremijo z orodjem, ki je potrebno v snegu, ter se napote v posete nasproti ždečemu sovražniku. Brez padlih na sovražni plati in zajetih ujetnikov za spomin seveda ne minejo tak drzna podjetja, zakaj ponos jim ne da, da bi prišli praznih rok. Posebno v strahu je sovražnik pred bojaželnimi koroškimi cesarskimi strelci, ki so zato toliko bolj v čisti pri višjih in tovariših. Seveda, saj so na svojem planinskem svetu, saj so doma. S tesnobo v srcih ogledujejo laški ujetniki te junake. Koder se pred laškimi izdajci pojavijo ti »alpini austriachi«, tam je konec vsemu laškemu pogumu in napadom njihovim. Saj jih je naučila izkušnja, kako slabo se jim izplačajo ti napadi. Čast vam, junaki, da ste strah verolomnikov!

Kjer ste se borili, je strahoma bežal sovražnik, na severu Rus, na jugu Italijan. Oba vas bodeta pomnila.

Evo vam čina enega teh dečkov, ki je bil povišan za častniškega namestnika, čegar prsi diči več odlikovanj. Na proizvodstvu je našel gnezdo, kjer je bila nameščena laška bojna straža. Ogledal si je okoli, jo našel prikladno hipoma narejenemu načrtu in takoj se je lotil izvršitve. Z malo močmi je neopažen obkolil stražo, na migljaj so se vrgli vsi hkrati na Lahe, ki so bili tako presenečeni, da nihče ni mislil na puško. Hipoma so bili vsi razoroženi in vsa vojna straža je morala v ujetništvo, kamor so jo odgnali, ne da bi bil sovražnik opazil dogodek. Enako presenečenje vojnih straž se je posrečilo temu častniškemu namestniku na istem kraju še osemkrat, ne da bi izgubil kdaj le enega moža.

Stotnik je poizvedoval nekoč z oddelkom 80 mož, Zadel je na Lahe, jih razgal po kratkem boju in zasedel postojanko. To postojanko je držal več ur v topniškem in pehotnem ognju, odbil celo pehotni naval in prizadel sovražniku velikih izgub. Iz postojanke se je umaknil šele, ko mu je pošlo strelivo in je bil brez veljave nadaljen odpor. Navzlic šestkratni premoči je izgubil samo dva padla, težko ranjen je bil eden in lahko ranjen trije vojaki. A dosegl je pred vsem poraz sovražnikov z mnogimi izgubami; najvažnejša izguba zanj je bila ta, da je bil prisiljen pritegniti iz sosednjega odseka rezerv, v tem pa so naši v sosednem odseku vzeli važno sovražno postojanko, ki je ostala trajno in trdno v naših rokah.

Boja v bližini z našimi se boje Lah kot živega zloдея; kakaj naši planinci so nedosežni v tem boju. Seveda Lah je junak le zavratno, tak je že njegov značaj.

Laško topništvo na koroški meji menda nima modernega streliva. Uspehi so zato kaj klavni.

Neomajnost naših in spretnost vodij nas trdno navdaja z nadejo, da dobi za hrbtni izdajica skoro svoje plačilo. Cadorna pa razen vremenskih poročil skoro ne bo pošiljal drugih, kakaj o grozovitih vilih, ki mu jih provzročajo naši, ni dobro pisariti domov, pa tudi jih ne naznanja ne njegov tlakomer, ne žabica, ne glade na to, da je dežnik slaba obramba proti njim.

Išče se v dobro hišo k majhnim otrokom vsestransko zanesljiva in vsaj nekoliko izobražena

pestunja

katera ima veselje pa tudi potrpljenje z otroci in bi jih imela na skrbi tudi po noči. Plača 24 kron mesečno. — Ponude do 25. t. m. Marija Lužar, posredovalka služb v Kranju.

Dekleta

vajena poljskih del dobe službe na deželi.

Volno

za snežne čepice,
nogavice,
žilogrelece i t. d.

priporoča

TONI JAGER,

Ljubljana, Zidovska ul. 5.

Gospodarska Zveza v Ljubljani

ima v zalogi sledeča krmila: surovi sladkor v vrečah po 100 kg a K 48.—.

Orehove tropine (cele) v ploščah po K 84.— in zmlate a K 87.— za 100 kg brez vreč.

Sezamove tropine po K 84.— brez vreč.

Olupke sladkorne pese v balah in vrečah po 50 kg a K 53.— za 100 kg brez vreč.

Krvno kraljo, drobno in debelozrnato v vrečah po 50 kg po 48.— za 100 kg, (vreča všteta).

Tudi konopljene in rapsove tropine dobi v kratkem!

Poljedelci! Naročajte pri Gospodarski zvezi semena za jaro pšenico, ječmen, rž, oves, ajdo, fižol, semenski krompir, domačo in nemško deteljo, grašico in druga travna semena.

Modro galico G. Z. bo radi enotnosti v porazdeljevanju na vinogradnike v smislu medsebojnega tožadnega dogovora oddajala Kmetijska družba.

Kmetovalci! Preskrbite si od Gospodarske zveze kajrita, kalijevo sol, 8% kalijev, 18—20% mineralni in kostni superfosfat, mešana gnojila, zlasti 14% žilindro, ki se dobi v papirnatih vrečah po 50 kg za K 10.— a 100 kg z vrečo vred. Naročniki naj dostavljajo lastne vreče franco naš naslov, sicer se naročila ne bodo mogla izvršiti, ker železnica v papirnatih vrečah blaga ne sprejema. Dobi se tudi v platnenih vrečah po 13-20 K a 100 kg z vrečo vred.

Gospodarska zveza pa nakupuje tudi po najugodnejših cenah koruzne storže, ajdove, prosene in druge pleve.

Oglejte si

pred nakupom veliko zalogo
izgotovljenih oblek za

moške, ženske in dečke.

2371 Velika izbir

površnih iopic

za dame in deklice.

„Pri Škofu“.

Pred Škofijo št. 3, Lingarjeva in
Medarska ulica.

Podružnica tvrde R. MIKLAUC.

Vdovec-obrtnik

37 let z 2 otrokoma v starosti 13 in 14 let se želi v svrhu ženitve spoznati z boljšo gospodično ali vdovo z nekaj premoženja. Dobra šivilja, ki ume samostojno voditi gospodinjstvo, ima prednost. Ponudbe s sliko, ki se vrne, na upravo lista pod št. 712.

št. 712.

Lepa, lahna

kočija

se prodaja.

Kje, se poišče pri upravnistvu »Slovenca« pod št. 588.

Lepe trpežne vojne ure

Največja izbira briljantou

po nizkih cenah

Velika izbira za razna darila

za obilni obisk najljubše uabim

F. ČUDEN

Prešernova ulica št. 1. Ljubljana

Naročujte cenik z patriotično prilogo in s koledarjem za leto 1916 kateri se pošilja po pošti prosto.

Prstan Svetovna vojna z rudečim križem lepo emajliran K 2'30.

A. & E. SKABERNÉ

Ljubljana, Mestni trg

Specijalna trgovina
pletenin, trikotaž in perila.

Priporoča svojo zalogo, kakor:

Sportno in vojaško perilo in sicer: nogavice, gamaše, dokolenice, snežne kučme, rokavice, žilogrejce, sviterje, pletene srajce in spodnje hlače iz volne, velblodje dlake in bombaža.

Perilo za dame in gospode iz šifona, cefirja, barhenta in flanele.

Perilo za dečke, deklice in dojenčke.

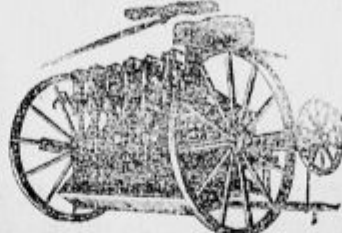
Gumijevi plašči, nahrbtniki itd.

Na debelo in drobno.

1926

Poljsko orodje

kakor: stroje - sejalice, pluge, valjarje, brane, kultivatorje žetvene stroje, kosilne stroje, stroje za vezanje, grablje, obračalce za seno, mlatilnice na enostavno in dvojno čiščenje, bencin-motorje, bencin-lokomobile in tudi vse druge gospodarske stroje in orodje izdeluje in razpošlja priznано v najboljši izdelavi:

Ph. Mayfarth & Co., Dunaj,
II., Taborstrasse Nr. 71.

Katalog Nr. 824 gratis in franko.

Modni salon

Rozi Fabčič

Rimska cesta 6

priporoča cenjenim damam in gospicam svojo veliko izbero **slamnikov, modelov** in raznega **nakita**. Postrežba točna, solidna.

Brzojavke:
Prometbanka Ljubljana.

C. kr.

priv.

Telefon št. 41.

Sološna prometna banka podružnica Ljubljana, prej J. C. Mayer

Centrala na Dunaju. — Ustanovljena 1864. — 30 podružnic. **Vogel Marijin trg — Sv. Petra cesta.** Delniški kapital in reserve 65.000.000 kron.

Preskrbovanje vseh bankovnih transakcij, n. pr.: Prevzemanje denarnih vlog na hranilne knjižice brez rentnega davka, kontovne knjižice ter na konto-korent z vsakodnevnim vedno ugodnim obrestovanjem. — Denar se lahko dviga vsak dan brez odpovedi. — Kupovanje in prodajanje vrednostnih papirjev strogo v okviru uradnih kurznih poročil. — Shranjevanje in upravljanje (depoti) vrednostnih papirjev in posojila nanje.

15

Najkulantnejše izvrševanje borznih naročil na vseh tuzemskih in inozemskih mestih. — Izplačevanje kuponov in izžrebanih vrednostnih papirjev. — Kupovanje in prodajanje deviz, valut in tujih novcev. — Najemodaja varnih predalov samoshrambe (safes) za ognjevarno shranjevanje vrednostnih papirjev, listin, dragotin itd. pod lastnim zaklepom stranke. — Brezplačna revizija izžrebanih vrednostnih papirjev. — Promese za vsa zrebanja.

31. decembra 1912 na knjižice in tekoči račun K 236.633.922.—.

Tovarna Čevljev Tržič, Gorenjsko
PETER KOZINA & CO
 Breg. LJUBLJANA nasproti Sv. Jakoba Mostu.

PRODAJA NA
 DEBELO IN DROBNO

**ZAHTEVAJTE
 CENIKE!**

Prekupcem
 priporoča se
 izbira in nakup
 na zalogi

Moderne oblike!
 Solidni izdelki!

Specialni oddelek platna

v trgovini

A. Šarc lastnica Jadviga Šarc
 Ljubljana
 Selenburgova ulica 5

nudi se priložnost k dobremu in cenemu nakupu

rjuh
 brisalk
 brisač
 prtov
 prtičev
 šifon

srajce
 hlače
 spalne srajce
 spalne jopice
 spodnja krila
 nogavice

odejnih rjuh
 blazin
 pernatih blazin
 pernic
 žepnih rut
 platna

Svicarska vezenina.

Verilo za gospode se izdeluje po meri.

Marija Tičar

Ljubljana

Sv. Petra cesta 26

Selenburgova ulica 1
 nasproti kazine

Prva specialna trgovina
 umetniških, vojnih
 pokrajinskih in drugih
razglednic.

Priznana največja izbira na
 drobno in debelo.

Krasni albumi za umetniške razglednice pravkar došli.

375

Kranjska deželna podružnica v Ljubljani

n. a. dež. življ. in rentne, nezg. in jamstvene zavarovalnice

sprejema zavarovanja na doživljenje in smrt, otroških dot. rentna in ljudska, neškodna in jamstvena zavarovanja.
 Javen zavod. Absolutna varnost. Nizke premije.

Udeležba na dividendah pri življenjskem zavarovanju že po prvem letu: Stanje zavarovanj koncem leta 1914. K 173,490.838—
 Stanje garancijskih fondov koncem leta 1914. K 48,732.022-76
 V letu 1914. se je izplačalo zavarovancem na dividendah iz čistega dobička . . . K 432.232-66

Kdor namerava skleniti življenjsko zavarovanje, veljavno za **vojno zavarovanje**, naj se v lastno korist obrne do gori imenovane podružnice. — Prospekti zastoj in poštne prosto.

Sposobni zastopniki se sprejmejo pod najugodnejšimi pogoji.
 Marije Terezije cesta št. 12.

Ne puščajte otrok samih, da se požari omejijo!

Edini slovenski zavod brez tujega kapitala je Vzajemna zavarovalnica

proti požarnim škodam in poškodbi cerkvenih zvonov

Ljubljana ::: Dunajska cesta št. 17.

Zavarovanja sprejema proti požarnim škodam: 1. raznovrstne izdelane stavbe, kakor tudi stavbe med časom zgradbe; 2. vse premično blago, mobilije, poljsko orodje, stroje, živino, zvonove in enako; 3. vse poljske prideleke, žita in krmo; 4. zvonove proti prelomu; 5. sprejema tudi zavarovanja na življenje, oziroma doživetje in druge kombinacije in proti nešodam, vsakovrstna podjetja, obrti kakor tudi posamezne osebe za deželno nižjeavstrijsko zavarovalnico, od katere ima tudi deželni odbor kranjski podružnico.

Varnostni zaklad in udnine, ki so znašale l. 1912. 673.356 kron 17 vin., so poskočile koncem leta 1913. na 735.147 kron 17 vin. Tedaj čimvečje zanimanje za ta edini slovenski zavod, tembolje bo rasel zaklad.

Ponudbe in pojasnila da ravnateljstvo, glavno poverjenstvo v Celju in na Proseku, kakor tudi po vseh farah nastavljeni poverjeniki.

Cene primerne, hitra cenitev in takojšnje izplačilo.

1439

Ne puščajte otrok samih, da se požari omejijo!

Ustanovljeno l. 1893.

Ustanovljeno l. 1893.

Vzajemno podporno društvo v Ljubljani

registrovana zadruga z omejenim jamstvom

sprejema in obrestuje hranilne vloge po

rentni davek plačuje iz
 svojega. Zunanijm
 vlagateljem so za pošil-

5%

ljanje denarja na razpo-
 lago brezplačno položi-
 nice poštne hranilnice

Zadruga dovoljuje posojila v odsekih na 7½, 15 ali 22½ let; pa tudi izven odsekov proti poljubnim dogovorjenim odplačilom. Dovoljujejo se ranžijska posojila proti zaznambi na plačo in zavarovalni polici ali poroštvo. Prospekti na razpolago.

Društveno lastno premoženje znaša čez 600.000 kron. Deležnikov je bilo koncem leta 1914 2228 s 16.493 deleži, ki reprezentujejo jamstvene glavnice za 6,432.270 kron.

Načelstvo:

Predsednik: Andrej Kalan, prelat in stol. kanonik v Ljubljani.

I. podpredsednik:

Ivan Sušnik, stolni kanonik v Ljubljani.

II. podpredsednik:

Karol Pollak ml., tovarnar v Ljubljani.

Člani: Fran Borštnik, c. kr. profesor v pokoju v Ljubljani; Ignacij Zaplotnik, katehet v Ljubljani; Ivan Dolenc, c. kr. profesor v Ljubljani; dr. Jožef Gruden, stolni kanonik v Ljubljani; Anton Koblar, dekan v Kranju; dr. Jakob Mohorič, odvetniški kandidat v Ljubljani; dr. Fran Papež, odvetnik v Ljubljani; B. Remec, ravnatelj trg. šole v Ljubljani; Anton Sušnik, c. kr. gimnazijski profesor v Ljubljani; dr. Viljem Schweitzer, odvetnik v Ljubljani; dr. Aleš Ušeničnik, profesor bogoslovja v Ljubljani; Fran Verbič, c. kr. gimnazijski profesor v Ljubljani.

Nadzorstvo:

Predsednik: Anton Kržič, c. kr. profesor in kanonik v Ljubljani. — Člani: Anton Čadež, katehet v Ljubljani; Ivan Mlakar, profesor; v Ljubljani; K. Gruber, c. kr. fin. rač. oficijal v Ljubljani; Avguštin Zajc, c. kr. rač. revident in posestnik v Ljubljani.

Ustanovljeno v letu 1842.

Brata Eberl

Trgovina oljnatih barv,
 laka in firneža

Crkoslikarija

Slikarja, pohištvena in
 stavbena pleskarja

Ljubljana, Miklošičeva cesta

Nasproti hotela Union
 Telefon 154. Telefon 154.

Jantarjevi laki in laščilo za sobna tla.

**Firnež iz pristne-
 ga lanenega olja.**

Oljate barve, najboljše

vrste fačadne barve,

vremensko neizpremen-

ljive (Kronsteinerja) barve, in raznovrstne vzorce za

sobne slikarje.

Lake angleške za kočije, lake
 za pohištvo in druge predmete

Olje za stroje, prašno olje, karbolinej, čopiče za vsako
 obrt. - Vse potrebščine za umetnike, slikarje i. t. d.

Predmete in potrebščine
 za žgalno in briljantno
 slikanje.

Delavnica za črkoslikarska,
 likarska in pleskarska dela
Igriška ulica 6, Gradišče.

1132

== Račun izgube in dobička in bilanca ==

Vzajemne zavarovalnice

proti požarnim škodam in poškodbi cerkvenih zvonov v Ljubljani, Dunajska cesta 17
za dobo od 1. januarja do 31. decembra 1915.

Račun izgube in dobička.

Izdatki	K	h	K	h	K	h	Prejemki	K	h	K	h	K	h
I. Škode:							I. Prenos upravnega prebitka					3122	21
a) v oddelku požara	249768	13					II. Zakladni prenos preteklega leta:						
delež pozavarovalnice	98063	72	151704	41			Premijska prihrana:						
b) v oddelku zvonov	2799	20					a) v oddelku požara	210729	80				
delež pozavarovalnice	214	50	2584	70	154289	11	delež pozavarovalnice	83893	80	126836	—		
II. Uprava:							b) v oddelku zvonov	3172	—				
a) provizija			37592	15			delež pozavarovalnice	192	—	2980	—	129816	—
b) tekoči upravni stroški:							III. Zaklad za nedoločene škode:						
1. plače	43686	52					a) v oddelku požara	9963	85				
2. poštnine in pisarniške potrebščine	12841	95					delež pozavarovalnice	3997	—	5966	85		
3. kurjava, razsvetljava, najemnina in telefon	4468	29					b) v oddelku zvonov	3200	—				
4. oznanila	2161	58					delež pozavarovalnice	—	—	3200	—	9166	85
5. tiskovine	3296	81					IV. Čista zavarovalnina po odbitku storni:						
6. bolniška blagajna in pokojnina	2607	16	69062	31			a) v oddelku požara	527079	55				
c) davek			1329	29	107983	75	delež pozavarovalnice	225978	67	301100	88		
d) sprejemnine:							b) v oddelku zvonov	8400	74				
1. v oddelku požara	12123	15					delež pozavarovalnice	2757	31	5643	43	306744	31
2. v oddelku zvonov	6	—					V. Dohodki naloženega denarja:						
III. Odpisi in drugi izdatki:							obresti					10870	55
odpis inventarja							VI. Drugi dohodki:						
IV. Zaklad za nedoločene škode:							a) pristojbine polic:						
a) v oddelku požara	24657	30					1. v oddelku požara	4107	30				
delež pozavarovalnice	11080	08	13577	22			2. v oddelku zvonov	8	20	4115	50		
b) v oddelku zvonov	3332	86					b) sprejemnine:						
delež pozavarovalnice	1666	43	1666	43	15243	65	1. v oddelku požara	11064	83				
V. Stanje zakladov koncem leta:							2. v oddelku zvonov	8	—	11072	83		
premijska prihrana:							c) drugi dohodki			13770	81	28959	14
a) v oddelku požara	217227	47											
delež pozavarovalnice	90391	47	126836	—									
b) v oddelku zvonov	4274	92											
delež pozavarovalnice	1294	92	2980	—	129816	—							
VI. Upravni prebitek:													
Upravni prebitek, ki se uporabi za obre-													
sti ustanovnega zaklada K 3200.—													
za odkup ustanovnega za-													
klada » 30000.—													
prenos na varnostni zaklad » 33000.—													
na nov račun » 1182'60					67382	60							
					488679	06						488679	06

Bilanca.

Aktiva	K	h	K	h	K	h	Pasiva	K	h	K	h	K	h
I. Terjatev pri delničarjih	—	—	—	—	—	—	I. Ustanovni zaklad					80000	—
II. Račun blagajne					7363	21	II. Varnostni zaklad					35010	—
III. Terjatev pri denarnih zavodih in po-							III. Kurzni diferenčni zaklad					250	—
sojilnicah:							IV. Premijska prihrana:						
a) pri hranilnicah	228341	97					a) v oddelku požara	217227	47				
b) poštna hranilnica, št. 51.426 L.	12925	32					delež pozavarovalnice	90391	47	126836	—		
» » » 68.082 M.	2251	29					b) v oddelku zvonov	4274	92				
» » » 71.966 G.	1764	01					delež pozavarovalnice	1294	92	2980	—	129816	—
» » » 4.425 P.	907	04			246189	63	V. Zaklad za nedoločene škode:						
IV. Terjatev pri zavarovancih	46579	68					a) v oddelku požara	24657	30				
V. Terjatev pri poverjenikih	18672	96			65252	64	delež pozavarovalnice	11080	08	13577	22		
VI. Terjatev pri hipotečnih posojilih					5343	91	b) v oddelku zvonov	3332	86				
VII. Vrednostni papirji					57099	13	delež pozavarovalnice	1666	43	1666	43	15243	65
VIII. Račun uprave:							VI. Razni upniki:						
oprava	1700	—					a) poverjeniki	27976	17				
nova nabava	6420	—					b) predplačila za leto 1916.	6099	63				
» » tablic in platnic	714	80	8834	80			c) gasilni donesek	17101	61	—	—	51177	41
odpis			1834	80	7000	—	VII. Saldo pozavarovalnice					9368	86
							VIII. Upravni prebitek:						
							Upravni prebitek, ki se uporabi za obre-						
							sti ustanovnega zaklada K 3200.—						
							za odkup ustanovnega za-						
							klada » 30000.—						
							prenos na varnostni zaklad » 33000.—						
							na nov račun » 1182'60					67382	60
					388248	52						388248	52

Ivan Elsner l. r.,
član nadzorništva.

Ivan Sušnik l. r.,
predsednik nadzorništva.

Jos. Pehani l. r.,
ravnatelj.

HERBABNY-jev podfosfornato kisl

apneno - železni sirup

Ta je že 46 let uveden, zdravniško preizkušen in priporočen prsni sirup. Odstranjuje slez, pomiljuje kašelj in vzbuja slast. Pospešuje prebavo in reditev in je izborna sredstvo za tvoritev krvi in kosti, posebno pri slabotnih otrocih. Cena steklenici K 2-50, po pošti 40 vinarjev več za zavitek.

Edino izdelovanje

in glavna razpošiljatev:

Dr. Hellmannova lekarna „Zur Barmherzigkeit“ (Herbabny-jev nasl.) Kaiserstrasse Nr. 73-75. DUNAJ, VII./1.

V zalogi je še pri gg. lekarnarjih v Ljubljani, Beljaku, Celju, Celoveu, Črnomlju, Novem mestu, Reki, Sovodnju, St. Vidu, Trbižu, Trstu, Velikoveu in Volšperku.

DOBI SE V VSEH LEKARNAH!

Razpošilja se vsak dan.

HERBABNY-jev močnejši

2264

Sarsaparilla-sirup

že 44 let vpeljan in najboljše priporočen, izvrstno lagodno-delujoče odvajalno sredstvo, izvrstno sredstvo proti zaprtju, haemoroidi in nabiranju maščobe. Pospešuje prebavo in čisti kri.

Cena steklenici K 1-70, po pošti 40 vinarjev več za zavitek.

Pritlična hiša

se prodaja iz proste roke; gostilna in trafika v hiši. Rožna dolina pri Ljubljani, gostilna pri Čehu.

Limone in pomaranče, vedno sveži sad, kakor tudi suho južno sadje, ementalški sir, sardine v olju priporoča

Paul Ruppe, Linc ob Donavi veletrgovina z južnim sadjem ustanovljena 1847.

Dopisovati naj se izvoli nemško. Dobave proti povzetju z naplačilom ali proti predplačilu. — Zagotavlja se zanesljiva postrežba. 719

Oblastveno konces. zasebna posredovalnica za nakup in prodajo zemljišč in posestev

VALENTIN ACCETTO

zapriseženi sodni izvedenec

Ljubljana, Trnovski pristan šte. 14.

Prodajalci ali kupci naj se obrnejo na zgoraj imenovano posredovalnico. Vse vrste posestva, vile in zemljišča na izbiro. 249 Tajnost zamčena.

Zaloga pohištva in tapetniškega blaga.

Mizarstvo.

Popolna spalna
oprava za 2 osebi
zgotovljena iz tu-
ali inozemskega
oreha ali hrasta z
marmorjem in og-
ledalom

Zaloga otroških
vozičkov.

Cene
konkurenčne.

Blago solidno.

350 A

J. Pogačnik

Ljubljana, Marije Terezije cesta 13-18.

Novost! Novost!

Nepogorljiva asbestna štedilna luč

„Carbano“

je najcenejša luč, prekaša vse voščene in druge nočne in štedilne svečave in gori vsakokrat ko je bila napolnjena s petrolejem, 10 do 12 ur svetlo, mirno in enakomerno. „Carbano“ traja, ako se jo uporablja vsak dan, približno 2 leti. Plamen ostane vedno enak in ne postane nikdar meglen ali manjši. „Carbano“ je glede na varnost najvarnejša luč. — Posebno je primerna za gospodinjstvo, kot nočna luč, dalje za razsvetljavo, za večno luč v cerkvah in kapelah, v kateri namen so jo dovolili in priporočili preč. škof. ordinariati vsem dekanjskih in župnim uradom.

Cena brez stekla 50 vinarjev.

Dobiva se z zelenim, višnjevim, temno-belim in živordečim steklom, premerno nekaj dražje.

Preprodajalec popust.

Edina prodaja pri

Juliju Klein, Ljubljana

zaloga stekla in porcelana.

Posteljno
perje
in puh

v veliki izbiri in po jako nizkih
cenah priporoča turška

A. & E. Skaberné, Ljubljana

Mestni trg šte. 10.

Ivan Gričar

Selenburgova ulica 3

Zaloga

izgotovljenih oblek

za gospode in dečke.

Naročajte „Slovenca“

izbrano se je obneslo za vojake v vojski in

sploh za vsakega kot najboljšo

bol oblažajočo mazanje

pri prehlajenju, reumatizmu, gihtu, influenci,
pruži, vrtalni in bolesti v hrbtu

Dr. Richter-ja

Sidro-Liniment.

Nadomestilo Sidro-Pain-Expeller.

Steklenica kron. — 80, 1'40, 3'—.

Dobiva se v lekarnah ali direktno
v Dr. Richter-ja lekarni „Pri zlatem levu“,
Praga, I., Elizabetna cesta 6.

Dnevno razpošiljanje.

Najstarejša slovenska tvrdka te stroke.

Obstoji že nad 38 let

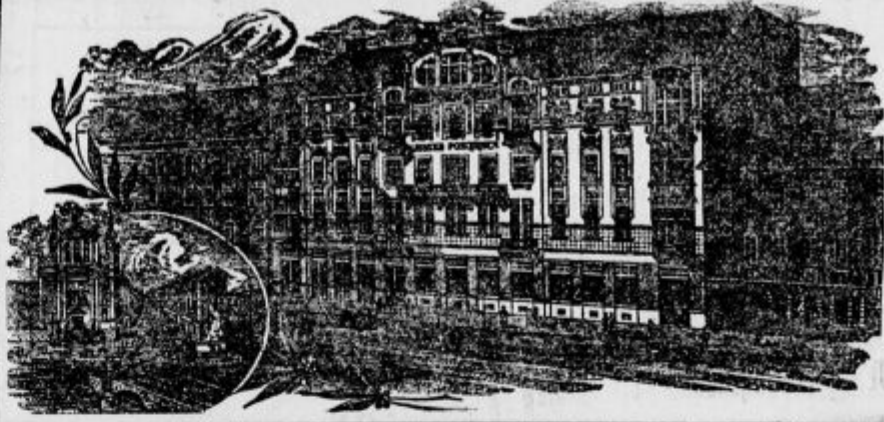
ANA HOFBAUER

imejteljica zaloga cerkvene obleke in orodja

Ljubljana, Wolfova ulica 4

si usoja javiti preč. duhovščini ter sl. občinstvu, da izdeluje natančno po naročilu in predpisih vsakovrstne bandere, baldahine, plašče, kazule, pluvijale, dalmatike, velume, albe, koretije, prte itd. itd., sploh vse kar se rabi v cerkvi pri službi božji. Izdeluje se vse ročno, solidno, pošteno ter po najnižjih cenah, ter se prevzemajo tudi naročila na vezenje, prenavljanje stare obleke ter sploh vsa popravila.

Zagotavljajo hitro in najpoštenjejšo postrežbo, prosil, da se pri naročilih izvoli ozirati na prvo domačo tvrdko.

Najboljša in najsigurnejša
prilika za štedenje!

LJUDSKA POSOJILNICA

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

Ljubljana, Miklošičeva cesta šte. 6, pritličje, v lastni
hiši nasproti hotela „Union“ za frančiškansko cerkvijo

sprejema hranilne vloge in vloge v
tekočem računu, za katere jamčijo
ne samo njeni zadružniki temveč

tudi cela dežela Kranjska

ter jih obrestuje po 4 $\frac{1}{2}$ % brez
kakega odbitka, tako da sprejme
vložnik od vsakih vloženih 100 K
čistih obresti 4.75 kron na leto.
Stanje vlog je bilo koncem junija
1915 čez 23 milijonov kron. Za
nalaganje po pošti so poštnohnan.
položnice brezplačno na razpolago.

Načelstvo.